Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Izraelská bezpečnostní bariéra

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Rosalinda Svobodová

Plzeň, 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Akademický rok 2014/2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jméno a příjmení autora: **Rosalinda Svobodová**

Studijní program: **B6702 Mezinárodní teritoriální studia**

Studijní obor: **Blízkovýchodní studia**

Název tématu: **Izraelská bezpečnostní bariéra**

Zadávající katedra: **Katedra blízkovýchodních studií**

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Zbyněk Tarant, Ph.D.**

Katedra blízkovýchodních studí

Plzeň, 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne 30. dubna 2015

…….

Rosalinda Svobodová

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na popsání izraelské bezpečnostní bariéry. Ve zkratce nastiňuje situaci v Izraeli a Palestině, která výstavbě předcházela. Poskytuje vhled do politických a sociálních problémů, které při stavbě a jejím dokončování vyvstaly. Každý konflikt má dva příběhy, proto bylo úkolem mé bakalářské práce poskytnout ucelený obraz postojů obou stran.

Práce je doplněna rozhovory s Izraelci a Palestinci, které zachycují jejich vnímání bariéry, problémy, s nimiž se setkávají a jejich představy o budoucím řešení. Rozhovory, které byly získány na základě vlastního výzkumu, mají za úkol poskytnout čtenáři lidský pohled na každodenní život lidí, žijících v blízkosti bezpečnostní bariéry a podpořit nasbíraná data.

Abstract

My bachelor's thesis is focused on describing the Israeli security barrier. In summary, it discusses the situation in Israel and Palestine before the building of the barrier. It gives the reader an inside look at the social and political issues that arose during the building and after its completion. Every conflict has two sides, and the goal of my bachelor's paper was to illustrate both sides and so give a complete picture of the conflict.

Within the thesis are interviews of Israelis and Palestinians which show their perception of the barrier, the issues they are facing, and their views on possible future solutions to the conflict. These interviews, based on my own field research, have the goal of giving the reader a human view on the everyday lives of the people living close to the security barrier, illuminating the existing data on the barrier.

Poděkování

Tímto bych chtěla velice poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. Zbyňkovi Tarantovi, Ph.D. za čas, který věnoval konzultacím mé bakalářské práce. Dále také svojí mamince a tatínkovi, kteří mi umožnili uskutečnit výzkum v zahraničí. Zvláště děkuji respondentům, kteří byli ochotni při tomto výzkumu zodpovědět mé otázky.

Obsah

Úvod 2
1. Druhá intifáda 4
2. Korektní název 6
3. Důvody pro výstavbu 7
3.1. Izrael 7
3.2. Palestina 8
4. Paramentry bariéry 10
4.1. Délka 10
4.2. Z čeho se bariéra skládá 11
5. Problémy bezpečnostní bariéry 13
5.1. Zelená linie 13
5.2. Osady 13
5.3. Zabírání pozemků 15
6. Kontrolní stanoviště (checkpointy) 17
6. 1. Výčet některých checkpointů 17
6.2. Bil´in a Ni´lin 18
6.3. Kalandia 20
6.4. Checkpoint 300 22
6.5. Zemědělské checkpointy 24
6.6. Přechod pro zemědělce Habla 25
7. Percepce separační bariéry obyvateli Izraele a Palestiny 26
7.1. Obtíže zjišťování percepce 26
7.2. Vnímání Izraelců 28
7.3. Vnímání Palestinců 31
7.4. Shrnutí 33
Závěr 35
Seznam obrázků 37
Seznam použité literatury 48

Úvod

Bakalářská práce se věnuje izraelské bezpečnostní bariéře z pohledu Izraelců i Palestinců a je doplněna mnohými novinovými články ze západních medií. Z tohoto důvodu můžeme říci, že kromě názorů těchto dvou hráčů nabízí také západní úhel pohledu na tuto stavbu a situaci kolem ní.

Cílem mé bakalářské práce je podat ucelený obraz o bezpečnostní bariéře. Soustředila jsem se především na to, abych k důležitým tématům, jako jsou například důvody pro výstavbu bariéry, nastínila pohled izraelské vlády, která reprezentuje své občany, ale také palestinský názor.

Na začátku práce se krátce věnuji situaci, která výstavbě předcházela, zejména Druhé intifádě a dvěma klíčovým incidentům, které s ní úzce souvisí. Jak by někdo mohl správně podotknout, kompletní historie izraelsko-palestinského konfliktu, která s výstavbou separační bariéry samozřejmě souvisí, v celé práci úplně chybí. Rozhodla jsem se totiž více věnovat stavbě samotné a současným problémům, které jsou s ní spojené. Jsem přesvědčena, že tento konflikt byl mimo jiné již také českými autory několikrát vědecky zpracován.

V mé práci rozebírám zásady novinářské etiky. Pro tuto stavbu totiž existuje mnoho názvů, ale většina z nich má podtext favorizující jednu stranu. Dále se zabývám důvody pro její výstavbu, kde je izraelský postoj úzce spjat s událostmi intifády al-Aqsá‘. Na druhou stranu popsaný palestinský úhel pohledu přináší spoustu nových myšlenek o dané situaci a důvodech pro výstavbu.

Samozřejmostí je popsat fakta, jako je délka, fáze stavby atd. Tato část je tedy trochu technická, ale jsem toho názoru, že pro ucelený pohled je podstatná. Mimo jiné bylo potřeba zmínit problémy, které jsou se separační bariérou spojovány a často publikovány ve zprávách lidsko-právních organizací a jsou každodenní součástí života lidí, žijících v blízkosti stavby. Zde jsem tedy popsala pohled lidsko-právních organizací a izraelská odůvodnění, proč tyto nepříjemnosti vznikly a jak se jim izraelská vláda snaží předejít či je napravit. Osobní pohled na tyto strasti přináším na konci.

Část o checkpointech představuje několik vybraných kontrolních stanovišť a dále vypovídá o některých klíčových situacích, které se odehrály v jejich blízkosti. Dokládám zde, že některé protesty a nepokoje vedly ke změně postoje izraelské vlády, která se místním obyvatelům snažila vyjít vstříc.

Poslední a pro mne osobně nejdůležitější a nejzajímavější částí se stala závěrečná kapitola, která je založena na rozhovorech, z terénního výzkumu v Izraeli a Palestině. Nabízí úžasný pohled do každodenních životů místních obyvatel, do jejich názorů a nadějí do budoucna, které se týkají této stavby. Výzkum byl vlastně hlavním důvodem, proč jsem se pro toto téma rozhodla. Izrael a Palestina jsou jedny z relativně dostupných oblastí, které jsou i nyní bezpečné. Na vlastní kůži jsem si chtěla vyzkoušet práci v terénu. Jsem přesvědčena, že tato kapitola nejen obohatila tuto práci, ale přinesla mi také osobní zkušenosti pro budoucí profesionální život.

Z metodologického hlediska je práce vypracována převážně na základě zpráv lidsko-právních organizací, jak mezinárodních či izraelských, tak i palestinských organizací bojujících proti okupaci. Materiálu na toto téma je mnoho, ale ve většině případů se i v knihách setkáme pouze s jednostranným názorem a to buď s pro palestinským či pro izraelským. Některé publikace dokonce prezentují extrémní proudy. Proto bylo nutné materiály vytřídit. Dále jsem pracovala s množstvím novinových článků z předních zpravodajských portálů, jako je například *al-Jazeera*, *CCN*, *BBC* a *Ynetnews*.

V terénním výzkumu jsem použila metodu sněhové koule, k většině svých respondentů jsem se dostala přes server CouchSurfing a neziskovou organizaci MachsomWatch. V oblastech, kde se mi žádné kontakty získat nepodařilo, jsem oslovovala náhodné kolemjdoucí. Křestní jména jsou nezměněna a uvedena u většiny osob, které mi poskytly rozhovor a souhlasily s uveřejněním svých pravých křestních jmen. Příjmení však nejsou uvedena tam, kde si respondenti přáli zůstat v anonymitě. Výjimky jsou v textu uvedeny. Všichni respondenti byli seznámeni s tématem, účelem práce a také s tím, že bude k dispozici v českém jazyce.

1. Druhá intifáda

Druhá intifáda, někdy zvaná intifáda al-Aqsá', jelikož právě na tomto místě se odehrál první incident, který rozpoutal sérii izraelsko-palestinských násilností.[1] To vše začalo 28. září 2000, když se bývalý opoziční lídr a pozdější premiér Ariel Sharon vydal na Chrámovou horu[2] (název, který je používán Židy, protože symbolizuje místo, kde stál židovský chrám, ale muslimy nazýváno Harám aš-Šarífí, jelikož zde stojí Skalní dóm a mešita al-Aqsá', místo, které je muslimy považováno za třetí nejsvětější místo Islámu).[3]

V roce 2000 se konečné mírové dohody snažil dosáhnout americký prezident Bill Clinton, Jásir Arafat a izraelský premiér Ehud Barak v Camp Davidu. Dohoda se ale neuskutečnila kvůli neshodě ohledně finálního statutu Jeruzaléma a problému s palestinskými uprchlíky.[4] Předem domluvená návštěva Ariela Sharona ale zrušena nebyla. Na toto posvátné místo se vydal s eskortou čítající 1.500 policistů a vojáků, kteří by zabránili jakýmkoliv nepříjemnostem.[5] Tato skutečnost ale byla pro některé Palestince poslední kapkou. Sharonova návštěva byla vnímána jako ukázka izraelské moci, nadřazenosti a důkaz snah o ovládnutí východního Jeruzalém.

V izraelských médiích se dočteme o útoku, který následoval hned druhého dne. Po páteční modlitbě v mešitě al-Aqsá' se na základě výzvy svého náboženského lídra někteří věřící shromáždili nad Zdí nářků, nacházející se hned pod mešitou. Na Židy, modlící se u Zdi, začali shazovat kameny.[6] Největším symbolem druhé intifády a palestinského utrpení se stalo video, které okamžitě obletělo celý svět. Záběry zachycující přestřelku v pásmu Gazy mezi Palestinci a izraelskou armádou, při níž byl zastřelen 12letý Muhammad Durrah. Na videu se krčí u betonové zdi se svým otcem, který se ho snaží ochránit (viz obr. 1).[7] Izraelská vláda ale jakoukoliv odpovědnost za smrt tohoto chlapce odmítla, jelikož by to poškodilo celý stát. Označila video za nepravé s odvoláním na to, že neobsahuje okamžik, kdy byl Muhammad zastřelen. To, že jeho otec chtěl nechat tělo svého syna poslat na pitevní vyšetření, pro ně už

[1] ČEJKA, M., *Izrael a Palestina*, s. 213; The al- Aqsa Intifada. *Ynetnews.*
[2] HELLMAN, Z., The Second Intifada Begins.
[3] The Second Intifada. *Al Jazeera.*
[4] 2000: Second intifada. *BBC News*.
[5] HELLMAN, Z., The Second Intifada Begins.
[6] HELLMAN, Z., The Second Intifada Begins.
[7] Al-Aqsa Intifada timeline. *BBC News;* DAWBER, A., The killing of 12-year-old Mohammed al-Durrah in Gaza became the defining image of the second intifada. Only Israel claims it was all a fake.

nebylo důležité. Incident byl označen za „mlhu války“ neboli „nechtěnou vedlejší ztrátu“.[8] Následovalo mnoho dalších ztrát na životech. Za 12 dní od počátku nepokojů zahynulo okolo stovky Arabů, z toho byly dva tucty dětí. Rozvířené emoce měly za následek jakousi pomstu na izraelských mladících, kteří se ocitli v Ramalláhu. Palestinci je považovali za příslušníky tajné izraelské rozvědky, jejichž členové se často převlékají za Araby. Mladíci byli odvedeni na policejní stanici, kam vtrhnul rozčílený dav a ubil je k smrti. Jejich mrtvá těla byla posléze vyhozena z okna. Podobně jako smrt Muhammada Durraha i tento čin byl natočen na video, které navždy zůstane v paměti Izraelců.[9] Izrael obviňuje Jásira Arafata ze smrti svých občanů, jelikož prý někteří z jeho policistů se vraždění sami zúčastnili. Nevyhnutelná odpověď Izraele se dostavila hned po polední modlitbě. Rakety odpáleny z vrtulníků zničily policejní stanici v Ramalláhu a také místní rozhlas útokem, který byl nazván „symbolická zpráva“ pro Palestinské úřady.[10]

Tyto dva incidenty, které se udály na počátku intifády, byly pouze začátkem dlouhého období násilností, které byly páchány na obou stranách a ve kterých nejvíce utrpělo civilní obyvatelstvo. Izrael odůvodňuje výstavbu bezpečnostní bariéry právě útoky, které se staly v průběhu Druhé intifády, během nichž sebevražední atentátníci pronikli do Izraele a odpálili se s touhou vzít, co nejvíce Izraelců s sebou. Největší vlna teroru mířeného na občany Izraele se udála mezi lety 2001 a 2003. Podle izraelského Ministerstva zahraničí během Druhé intifády zahynulo přes 900 občanů Izraele. Většina z nich se stala oběťmi atentátníků, kteří své nálože odpalovali v autobusech, restauracích a na ulicích.[11] Dále podle statistik, vypracovaných organizací B´Tselem, izraelské skupiny ochraňující lidská práva, které byly uveřejněny na serveru *BBC*, zahynulo přes 3 200 Palestinců.[12] I když počet obětí na palestinské straně je až trojnásobně vyšší, strach na straně Izraelců vyústil v rozhodnutí místních úřadů pro výstavbu bezpečnostní bariéry.

[8] DAWBER, A., The killing of 12-year-old Mohammed al-Durrah in Gaza became the defining image of the second intifada. Only Israel claims it was all a fake.
[9] ASSER, M., Lynch mob´s brutal attack; ČEJKA, M., *Izrael a Palestina*, s. 215.
[10] ASSER, M., Lynch mob´s brutal attack.
[11] ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. Saving lives, s. 5; Intifada toll 2000- 2005. *BBC News.*
[12] Intifada toll 2000- 2005. *BBC News.*

2. Korektní název

„Separační bariéra“, „bezpečnostní plot“, „apartheidová zeď“ nebo jen „zeď“. Tyto názvy jsou používány pro izraelskou bezpečnostní bariéru. Záleží na tom, kdo o ní mluví, či v jakém kontextu je zmiňována. Izraelsko-palestinský konflikt je pro mnoho lidí velice emotivní záležitost a použití „špatného“ názvu může vést k řadě nedorozumění. International Press Institute (IPI) proto vydal sezam klíčových slov, která by měla být používána novináři, aby se zabránilo rozdmýchávání emocí a zabezpečila se jakási nestrannost tisku. Pro svou práci jsem zvolila název „bezpečnostní bariéra“, která je sice často používána izraelskou stanou, ale v českém jazyce je to nejčastěji používaný výraz. Podle IPI je však nejvhodnější pro nestrannost používat označení „separační bariéra“.[13]

Izraelská strana tedy upřednostňuje označení „bezpečnostní plot“ (security fence),[14] jelikož hlavní důvod pro výstavbu bylo ochránit izraelské občany před sebevražednými atentátníky, proto se v názvu vyskytuje slovo "bezpečnos tní" a ne "separační". Celá stavba je složena z různých plotů, zdí a zátarasů, ale plotu je zde většina (zdí je tvořeno méně než 10% této stavby). Zároveň je to pouze dočasné opatření, které neslouží jako hranice.[15] Z těchto důvodů příznivci bariéry používají slovo plot namísto zdi.

Na druhou stanu její odpůrci ji velice často označují jako „apartheidovou zeď“,[16] jelikož ji vnímají jako snahu Izraele rozdělit společnost na Izraelce (Židy) a Palestince (Araby). Podle Halpra je tato myšlenka zakořeněna v celém konceptu Izraele jako židovského státu. Státu, kde má jedna skupina nadřazenou pozici nad druhou.[17] Slovo apartheid zde odkazuje na situaci v Jihoafrické republice před rokem 1994.[18]

[13] HUNT, N., *Use With Care*, s. 12.
[14] HUNT, N., *Use With Care*, s. 49.
[15] ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. Saving lives, s. 12.
[16] HUNT, N., *Use With Care*, s. 12.
[17] HALPER, J., *The Apartheid Wall in Palestine,* s. 19.
[18] HUNT, N., *Use With Care*, s. 11.

3. Důvody pro výstavbu

Je několik způsobů, jak vyprávět tentýž příběh. Je několik důvodů, proč je příběh vyprávěn, a také několik možných interpretací. Izraelsko-palestinský konflikt je jedním z těchto příběhů. Každá strana má svou pravdu, která je zakořeněna v hluboké víře ve správnost právě jejich názoru. Události jsou vyprávěny z generace na generaci a občas se v dlouhé linii ztratí fakta.

3.1. Izrael

Po dlouhých letech řešení izraelsko-palestinského konfliktu jako problému jak mezinárodního, tak i vnitřního, bez nalezení jakéhokoliv vhodného a rychlého řešení, se Izrael stal značně skeptický k mezinárodním zásahům a názorům, a to hlavně v otázkách týkajících se bezpečnosti. Přesně tento skepticismus reprezentuje výstavba separační bariéry[19] jakožto aktu, který nebyl podpořen mezinárodně.[20] Na druhou stanu, příkladem izraelské otevřenosti tento problém řešit i s mezinárodním vlivem a dosáhnout v blízké době míru, může být účast na plánu Cestovní mapa k míru.[21]

Izraelské ministerstvo zahraničních věcí vydalo velice emotivní spis na obhajobu výstavby „Anti-teroristického plotu“, pod názvem „Zachraňujeme životy: Izraelský anti-teroristický plot, odpovědi na otázky“. Oficiální zpráva je podbarvena fotografiemi lidí, kteří zahynuli při sebevražedných atentátech během Druhé intifády. Ve spisu izraelská vláda udává důvody pro výstavbu bezpečnostního plotu.

Hlavní důvod je chránit bezpečí vlastních občanů. Velké obavy vyvstaly koncem září roku 2000, kdy při sebevražedných útocích zahynulo přes 900 Izraelců a stovky dalších byly zraněny či zmrzačeny (viz obr. 2). Většina útočníků do Izraele pronikla ze Západního břehu. Nálože byly odpalovány v autobusech, restauracích a obchodních centrech. Jak zde izraelská vláda zmiňuje: *„Každá vláda či stát má povinnost chránit své občany.“* Dále podle izraelské vlády mohly palestinské úřady výstavbě zdi předejít, kdyby se snažily útokům zabránit, důkladně je vyšetřily a potrestaly viníky.[22]

[19] JACOBY, T., *Bridging the barrier*, s. 33.
[20] WEDGWOOD, R., The ICJ Advisory Opinion on the Israeli Security Fence and the Limits of Self-Defense, s. 52.
[21] U.S. DEPARTMENT OF STATE. A Performance-Based Roadmap to a Permanent Two-State Solution to the Israeli-Palestinian Conflict.
[22] ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. Saving lives, s. 7.

Podle webové stránky izraelského Ministerstva obrany je nutná vícevrstevná obrana proti hrozbám, kterým čelí v oblasti Západního břehu. Jsou to: 1. „*Opakované teroristické útoky, včetně střelby, trhavin, nálož v autech a sebevražední atentátníci.*“ 2. „*Pašování zbraní a výbušných náloží do Izraele.*“ 3. „*Vyvolávání násilností a teroristických aktivit prostřednictvím asimilace do místního arabského obyvatelstva.*“[23]

Výstavba plotu se jako taktika pro zachování bezpečnosti izraelských občanů již v minulých letech osvědčila.[24] V okolí pásma Gazy se bezpečností plot začal stavět už po podepsání Dohody z Osla. Je zde pouze několik přechodů, které jsou pečlivě hlídány izraelskou armádou a je vcelku nemožné, aby jakýkoliv ozbrojenec či atentátník pronikl na izraelské území.[25]

3.2. Palestina

Jak jsem se již zmínila v minulé kapitole, izraelská vláda se emotivně snaží obhájit své jednostranné rozhodnutí ohledně výstavby bariéry. Proto není divu, že palestinská strana, která tohoto rozhodnutí součástí nebyla, také využívá propagandu ve snaze získat ostatní na svou stranu. Obyvatelé, žijící na Západním břehu nevidí zeď jako „obranný plot“, který má zamezit sebevražedným atentátníkům proniknout do Izraele, ale vidí ji jako znak okupace.

Když bylo v roce 2002 oznámeno, že začne stavba jakési bezpečnostní bariéry, toto rozhodnutí se nesetkalo téměř se žádným odporem na palestinské straně, jelikož myšlenka rozdělit dvě bojující strany se pro Palestince stala malou nadějí na vznik jakési hranice, která by se při dalších jednání mohla stát skutečnou hranicí mezi dvěma sobě rovnými suverénními státy, Izraelem a Palestinou.[26] To byl však omyl, jak se ukázalo již v druhé polovině roku 2002, když se bariéra začala stavět na severu Západního břehu. Její trasa ani zdaleka neodpovídala představě o budoucím rozsahu Palestinského státu. Kudy bariéra přesně povede, bylo do poslední chvíle izraelskou vládou utajováno. I po opakovaných žádostech o mapy a přesné údaje od izraelské organizace B’Tselem, která se zabývá lidskými právy na okupovaných územích, byly její žádosti vždy zamítnuty s ohledem na zpravodajské a vojenské důvody.[27]

[23] Operational Concept. *Israel´s Security Fence.*
[24] ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. Saving lives, s. 5.
[25] The Wall. *Stop the Wall.*
[26] ČEJKA, M., *Izrael a Palestina*, s. 239.
[27] HANDEYSIDE, H., Creeping Annexation, s. 6.

Organizace pro osvobození Palestiny (OOP) vydala dokument „Bariérou k míru“, v němž se snaží vyvrátit izraelské oficiální důvody, proč byla zeď postavena. Postoj Palestiny je tedy úplně opačný. Nemyslí si, že důvod pro výstavbu bariéry je zajistit bezpečnost izraelských občanů, ale je to jeden z mnoha dalších pokusů, jak získat palestinské území za účelem rozšiřovat plány na osídlování. Podle OOP: 1. „ *Bariéra zabírá tolik palestinského území a přírodních zdrojů, jak je jen možné.*“ 2. „*Bariéra a její režim upevňuje anexi palestinského území.*“ 3. „*Izraelské tvrzení, že tato bariéra zabránila palestinským útokům je neopodstatněné. K jejich poklesu došlo díky palestinskému rozhodnutí vzdorovat nenásilnou cestou.*“ 4. „*Bariéra sabotuje řešení dvou států, de facto anexuje životně důležité oblasti okupovaného státu Palestina, jako je východní Jeruzalém a oblasti zvané Ariel, Gush Etzion a Ma'ale Adumin.*“[28]

V jejich názoru je ještě více utvrdil výrok primátora Jeruzaléma Haima Ramona, který v rozhovoru pro *The Guardian* konstatoval, že bariéra udělá z Jeruzaléma více židovské město. „*Hlavní důvod k postavení plotu bylo to, aby nás přestali vraždit, ale také to udělá z Jeruzaléma více židovské město. Čím bezpečnějším a více židovským se Jeruzalém stane, tím více bude sloužit jako pravé hlavní město státu Izrael.*“[29]

Noam Chomsky je sice člověk s extremními až extremistickými názory, stal se však proslulým zastáncem palestinských práv. K výstavbě bezpečnostní bariéry se vyjádřil takto:

„Velmi málo lidí by zpochybňovalo izraelské právo ochránit své vlastní občany před teroristickými útoky, jako například před tím, který se stal včera,[30] i kdyby to bylo postavením bezpečnostní zdi. Ale je také jasné, kde by tato bezpečnostní zeď stála, kdyby bezpečnost byla pro izraelskou vládu hlavní: uvnitř Izraele, na mezinárodně uznané hranici, na Zelené linii, která byla ustanovena po válce v roce 1948-49. Pak by zeď mohla zakazovat vše, co by jen vláda rozhodla. Hlídaná armádou na obou stranách, silně zaminovaná, neproniknutelná. Takováto zeď by maximalizovala bezpečnost a nevyvolávala by žádný mezinárodní nesouhlas ani porušení mezinárodního práva.“[31]

[28] PLO NEGOTIATION AFFAIRS DEPARTMENT. The Barrier to Peace, s. 2.
[29] MCGREAL,Ch., Wall makes Jerusalem 'more Jewish'.
[30] Osm lidí zemřelo a okolo šedesáti bylo zraněno při sebevražedném útoku v jeruzalémském autobusu. Útok se uskutečnil den před stáním u Mezinárodního soudu ohledně bezpečností bariéry, proto je s tímto sporem spojován.; BALILTY, O., At least 8 die in Israel bus blast.
[31] CHOMSKY, N., A wall as a weapon.

4. Paramentry bariéry

Separační plot mezi Izraelem a Palestinou je největší projekt infrastruktury v historii Izraele.[32] Tato megalomanská stavba byla původně vypočítána na 1 miliardu dolarů.[33] Od začátku projektu však cena začala nezadržitelně narůstat a v roce 2010 se se započítáním všech elementů, materiálu a managementu cena vyšplhala na dvojnásobek, nynější odhad je 2,1 miliardy dolarů.[34]

Zeď je stále ve výstavbě, i když měla být dokončena v roce 2010. Izraelská vláda termín dokončení nestihla kvůli legislativním problémům, které vyvstaly v průběhu výstavby. Nyní probíhá několik soudních procesů, a proto není jisté, kdy přesně bude stavba dokončena.[35]

4.1. Délka

Přesná délka bariéry se neustále mění a každá organice (izraeleská vláda, OSN, B´Tselem) udává jiný údaj. Původně bylo plánováno postavit 737 km dlouhou konstrukci, ale po začátku výstavby musela být její délka zredukována na 619 km.[36] Podle údajů OSN a B´Tselem z roku 2010 je přibližná nyní plánovaná délka 708 km, což je zhruba dvojnásobek délky Zelené linie. Od začátku výstavby bylo postaveno 60% bariéry, tedy přibližně 440 km. Ve výstavbě je nyní 8%, což činí 56 km. Dále je plánováno dokončit zbylých 30%, pravděpodobně 210 km. Údaje jsou pouze přibližné, jelikož problémy, které každý den vyvstávají, nutí Izraelskou vládu plány na plot různě posouvat a upravovat, proto její délka není přesně odhadnutelná.[37]

Stavba bariéry byla rozdělena do čtyř fází. V srpnu roku 2002 byla schválena první část, bariéra měla vést z oblasti Salem do Elkana o délce 137 km, tato fáze byla dokončena v červnu roku 2003. Druhá fáze byla plánována ze Salemu do Bein Shean, schválení proběhlo v prosinci 2002 a za rok už zde bariéra stála. Třetí fáze zahrnovala postavení bariéry okolo Jeruzaléma, která měla být 64 kilometrů dlouhá.[38] Její výstavba byla však přerušena rozhodnutím Mezinárodního soudu, který Izraeli nařídil, aby vytvořil lepší rovnováhu mezi

[32] Execution aspects: infrastructure. *Israel´s security fence.*
[33] JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 25.
[34] PALESTINIAN GRASSROOTS ANTI-APARTHEID WALL CAMPAIGN, The Apartheid Wall, s. 2.
[35] BARD, M., West Bank Security Fence.
[36] JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 26; The Separation Barrier. *B´Tselem.*
[37] The Separation Barrier. *B´Tselem;* UNITED NATIONS. *Barrier Update,* s. 3.
[38] Execution aspects: infrastructure. *Israel´s security fence;* JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 26.

ochranou svých občanů a potřebami místních obyvatel.[39] Po tomto rozhodnutí byl plán revidován a v roce 2005 byl postaven provizorní plot,[40] který čeká na mezinárodní schválení, ale zatím zaručuje bezpečnost Izraelců.

Před začátkem výstavby vypsala Izraelská vláda veřejnou soutěž pro firmy, které budou bariéru stavět. Jsou zde potřeba experti v mnoha odvětvích infrastruktury, přes hloubení příkopů, pokládání asfaltové silnice pro hlídky, vztyčování plotů, instalování detektorů atd. Na stavbě plotu se nyní podílí 22 společností, které jsou velice striktně vázány pravidly, jakým způsobem a jak rychle musí při práci postupovat. Dále byly vybrány tři společnosti na systém detekce narušení zdi. Magal Security Systems byla pověřena stavbou prostřední sekce ze Salemu do Elkany. Dále Elbit Systems a americká společnost Detektion získaly smlouvu na stavbu severní a jižní části od Jeruzaléma.[41]

4.2. Z čeho se bariéra skládá

Jak jsem již zmiňovala výše, izraelská strana nemá ráda, když je plot nazýván zdí, jelikož 96% z celé konstrukce je složeno z různých plotů a zábran, které zdi vůbec nejsou podobné. Na některých místech se také setkáváme s několika vrstevnou konstrukcí, která je většinou 40 až 80 metrů široká a skládá se z: 1. „*Příkopu a šesti kotoučů ostnatého drátu vyskládaného do pyramidy na východní straně.*“ 2. „*Cesty pro pohyb hlídek na obou stranách.*“ 3. „*Systému detekce narušení, který má senzory, aby hlídku varoval před jakýmkoliv pohybem.*“ 4. „*Uhlazený pás písku vedoucí paralelně s plotem, ve kterém jsou vidět všechny stopy* (viz obr. 3)*.*“[42]

Zbývají nám tedy pouhá 4%, která jsou tvořena pevnou bariérou (viz obr. 4). Podle Ministerstva obrany hlavní důvod pro vystavění pevné bariéry bylo, aby ochránila Izrael před odstřelovači, jejichž hlavní cíl byly dálnice a silnice (viz obr. 5). Nyní tato stavba stojí podél nové trans-izraelské dálnice u Bat Hefer a Matan a také v oblasti se silnou koncentrací obyvatel v Jeruzalémě. Po celkovém dokončení by tato konstrukce měla tvořit celých 6% tedy přibližně 30 km.[43] Tyto údaje jsou z oficiální stránky Ministerstva obrany, která je věnována právě bezpečnostnímu plotu. Bohužel, údaje zde byly aktualizovány naposledy

[39] Execution aspects: infrastructure. *Israel´s security fence.*
[40] JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 26.
[41] Execution aspects: infrastructure. *Israel´s security fence.*
[42] Operational concept. *Israel´s security fence.*
[43] Operational concept. *Israel´s security fence.*

v lednu roku 2007. Proto se čísla podstatně liší do zprávy, kterou vydala OSN v červnu roku 2011. Zde je napsáno, že pevná bariéra neboli zeď vysoká 8-9 metrů tvoří 61 km z celé konstrukce,[44] což je dvakrát tolik, než je udáváno na oficiální stránce izraelského Ministerstva obrany.

[44] UNITED NATIONS. *Barrier Update*, s. 3.

5. Problémy bezpečnostní bariéry

5.1. Zelená linie

Hlavním argumentem na palestinské straně při sporu, zda se jedná o bariéru zajišťující bezpečí izraelských občanů či o anexi palestinského území je, že bariéra nevede podél Zelené linie (viz obr. 6).

Na stránkách izraelského Ministerstva obrany je uvedeno, že Zelená linie nikdy nereprezentovala mezinárodní hranici. *„Mírová dohoda z roku 1949 tuto skutečnost specifikuje. Západní břeh nikdy nebyl uznán a neměl legitimní svrchovanost. Legální status této oblasti zůstává jako „sporné území“ - přesný status bude rozhodnut v dalších vyjednáváních… Rezoluce 242 a 338 vyzívají obě strany k vyjednávání o pevných a uznávaných hranicích.“*[45] Na druhou stranu, tato oddělovací linie, která byla vymezena v dohodě o příměří z roku 1949, je uznána předními světovými mocnostmi a organizacemi, například Spojenými státy a OSN, jako hranice okupovaného území Palestina. Občas je také nazývána „hranice před rokem 1967“.[46]

Ministerstvo obrany dále říká, že bariéra nevede kolem Zelené linie z toho důvodu, že měla čelit teroristickým útokům přicházejícím z určitých oblastí Západního břehu a jejím účelem není, aby sloužila jako hranice, proto Zelenou linii v úvahu na některých místech nebere. Dále také doufají, že bariéra bude sloužit svému účelu tak dobře, že až hrozba pomine, bude moci být tato stavba rozebrána. Také by podle ministerstva nebylo možné zde plot postavit z praktického hlediska, jelikož by to udělalo ještě více škody. Nastalo by rozsáhlé rozdělení vesnic, zkomplikován by byl přístup k vodě a dalším běžným humanitárním potřebám. „S *izraelským přihlédnutím na běžné potřeby místních obyvatel a na svou potřebu ochránit civilisty bylo rozhodnuto, kudy povede bezpečnostní bariéra, ale ve skutečnosti její cestu už narýsovali sebevražední útočníci.“*[47]

5.2. Osady

Izrael jako malá země umístěná mezi arabské státy s většinovým muslimským obyvatelstvem, vybízel židovskou populaci po celém světě k návratu. Holocaust, diaspora a nepříznivé

[45] Questions and Answers. *Israel´s Security Fence.*
[46] COHEN, T., Obama calls for Israel's return to pre-1967 borders.
[47] Questions and Answers. *Israel´s Security Fence.*

podmínky pro Židy v arabských státech, to vše byly důvody pro velký příliv imigrantů do Izraele. Izraelská vláda se také aktivně snažila vytvářet pro příchozí Židy co nejpříznivější podmínky.[48] 5. Července roku 1950 byl přijat „Zákon o návratu“,[49] tato hlavní sionistická myšlenka byla zlegalizována a v dalších letech stále rozšiřována. Růst židovské populace a touha rozšířit hranice tehdy velice zranitelného židovského státu měla za důsledek budování osad, které zvýšily židovskou populaci na území Západního břehu.[50] Danny Tirza, hlavní architekt izraelského bezpečnostního plotu tvrdí, že důvod, proč bariéra zasahuje na tolika místech hluboko do Západního břehu, je nutnost kontrolovat strategicky důležitá místa, jako jsou například vyvýšené oblasti.[51]

Podle organizace B´Tselem jsou problémem právě židovské osady, které odklonily cestu bariéry od Zelené linie na východ. Izraelské mlžení okolo přesné cesty, kudy bariéra povede a jejich nepřesné a vyhýbavé slovní obraty vzbudily ve spoustě lidí další pochyby, zda byla bariéra opravdu postavena pouze za účelem obrany. Existují plány, jak mají židovské osady vypadat, které byly vyhotoveny ještě předtím, než se bariéra začala stavět. Izraelští příznivci tvrdí, že se jedná pouze o malé rozšiřování původních osad. Na druhou stranu Talia Sasson, která vyjádřila své stanovisko na legálnost bezpečnostní bariéry, tvrdí, že v takovémto rozsahu se již nejedná o rozšiřování původních osad, tedy vytváření dalších čtvrtí, ale jedná se o zakládání zcela nových židovských osad. Což znamená, že Izrael měl v plánu zakládat nové osady na Západním břehu, i když mu to bylo zakázáno.[52] Mezinárodní soud rozhodl, že stavba nových osad je nelegální, stejně jako bezpečností bariéra.[53] Izrael si ale pravděpodobně odkloněním, které je několik set až tisíc metrů od stávajících osad směrem na východ, zajišťuje dostatek volného prostoru pro pomalé a tiché stavění či rozšiřování svých osad, aby mohl získat ještě více území.[54] Jelikož při začátku nového mírového vyjednávání se Mark Regev, mluvčí Izraelské vlády, nechal slyšet, že v případě jakékoliv mírové dohody zůstanou izraelské osady součástí Izraele.[55]

[48] JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 39-40.
[49] Law of return 5710-1950. *Israel Ministry of Foreign Affairs.*
[50] JACOBY, T., *Bridging the barrier*, s. 38-39.
[51] TIRZA, D., The Strategic Logic of Israel's Security Barrier.
[52] LEIN, Y., COHEN-LIFSHITZ, A., Under the Guise of Security, s. 13-14.
[53] CHOMSKY, N., A wall as a weapon; Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory. *International Court of Justice,* s. 6.
[54] LEIN, Y., COHEN-LIFSHITZ, A., Under the Guise of Security, s. 13.
[55] COHEN, T., Obama calls for Israel's return to pre-1967 borders.

5.3. Zabírání pozemků

Když se bariéra začala stavět, vyvstalo několik problému s pozemky, na kterých měla stát. Ministerstvo obrany říká, že trasu nejdříve dobře zvážili a promysleli, aby dosáhli kompromisu mezi jejich potřebami a potřebami místních obyvatel. Dále se hájí tím, že podle mezinárodního práva je jakékoliv zabavení majetku, týká-li se to nezbytné situace, ve které je ohrožen samotný stát, přijatelné a plnoprávné. Každý případ byl jednotlivě a detailně přezkoumán. Po rozhodnutí státních orgánů bylo majiteli pozemku doručeno vyrozumění, že jeho pozemek bude zabaven. Majitel měl přesně sedm dní na to, aby podal odvolání na vojenský úřad či civilní správu. I když bylo odvolání zamítnuto, na pozemku se dalších sedm dní nesmělo začít nic stavět, jelikož tento čas příslušel majiteli, aby se odvolal u izraelského Nejvyššího soudu. Každému majiteli půdy, kterou si stát pro postavení bariéry propůjčil, byla nabídnuta finanční kompenzace.[56] Technicky jsou tedy majitelé pozemku stále oficiálními majiteli a dostávají měsíční kompenzaci za svoji půdu. Z tohoto důvodu se Izrael brání používání termínu konfiskace půdy, ale raději používá „propůjčení půdy na dobu neurčitou“.[57] většina Palestinců nerada tyto kompenzace přijímá z politických důvodů a obav z represí z palestinské strany.[58]

Tento postup se zdá na první pohled správně provedený, ale organizace ochraňující lidská práva na okupovaném území Palestina se domnívá, že procesy neproběhly přesně tak, jak Izraelská vláda tvrdí. Podle OCHAOPT se vyrozumění o zabavení půdy jenom velice zřídka dostaly do rukou majitelů. Většinou byly nechávány na pozemku, který měl být zabaven, například na stromě či na jiném méně viditelném místě, takže spousta majitelů o ničem nevěděla až do doby, kdy se na jejich pozemku začalo stavět. Dále pak najímání právníků, kteří by majitele reprezentovali, bylo velice těžké, jelikož většina z nich sídlila ve městech a už v té době byl pohyb po Západním břehu do určité míry omezen. Z toho důvodu majitelé odvolání většinou nestihli podat.[59] Velice málo odvolání se tedy dostalo k Nejvyššímu soudu. Mimo jiné v případech, kdy majitelé požadovali změnu trasy bariéry tak, aby je neoddělovala od jejich polí, byly žádosti zamítnuty.

[56] Execution aspects: infrastructure. *Israel´s security fence.*
[57] UNITED NATIONS, The Impact of Israel´s Separation Barrier on Affected West Bank Communities, s. 17.
[58] JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 64.
[59] UNITED NATIONS, The Impact of Israel´s Separation Barrier on Affected West Bank Communities, s. 17.

Podle izraelské vlády byly všechny společnosti podílející se na výstavbě bariéry požádány, aby majitelům pomohly odstranit cenné věci z jejich pozemků, jako jsou například olivovníky a citrusové stromy. Tyto manipulace vyžadují velice jemný proces. Ve skutečnosti se ale ukázalo, že toto nařízení nebylo nijak přísně vyžadováno, ale bylo spíše ponecháno na ochotě každé společnosti.[60] V roce 2004 bylo Izraelskou armádou zabráno 15 000 dunamů půdy, tedy 3 705 akrů.[61]

[60] UNITED NATIONS, The Impact of Israel´s Separation Barrier on Affected West Bank Communities, s. 18-19.
[61] JACOBY, T., *Bridging the barrier,* s. 64.

6. Kontrolní stanoviště (checkpointy)

Bariéra se tedy značně odklání od Zelené linie, tzv. hranice Západního břehu. Její cesta je velice klikatá a místy nepřehledná. Zabraňuje obyvatelům Západního břehu volně se pohybovat a překročit „hranici“ na území Izraele. Lidé, žijící okolo bariéry a na celém Západním břehu, musí každý den čelit kontrolám na takzvaných checkpointech (viz obr. 7). Na některých místech vytvořila trasa bariéry z arabských vesnic doslova enklávy, oblasti obehnané zdí či plotem ze všech stran, což obyvatelům značně ztížilo pohyb.

Nyní bych se ráda věnovala specifickým oblastem, checkpointům, enklávám a zemědělským přechodům. Každá oblast má své specifické problémy a v každém konkrétním případě se izraelská vláda snažila jiným způsobem zmírnit dopad na zdejší obyvatele. V některých případech se může zdát, že tato práce „nadržuje“ palestinské straně, jelikož příběhy, které jsou v reportech od lidsko-právních organizací publikovány, jsou častokrát velice smutné. Musíme ale vzít na vědomí, že izraelská strana opravdu změnila v některých případech trasu bariéry anebo se snažila jinými způsoby vyjít vstříc místním obyvatelům, jak to tedy alespoň tvrdí oficiální zdroje. Dále si musíme uvědomit, že takováto stavba se obhajuje velice špatně a lidem jsou vždy sympatičtější autentické příběhy Palestinců, než oficiální obhajoby izraelské vlády.

6. 1. Výčet některých checkpointů

Na webové stránce Ředitelství pro vládní aktivity v teritoriích najdeme seznam hlavních hraničních přechodů ze Západního břehu do Izraele (viz obr 8). Na různých místech po celé délce bariéry se nacházejí speciální přechody hlídané izraelskou armádou a každý z nich má svůj vlastní účel. Některé jsou zaměřené na import a export zboží, jiné jsou určeny pouze pro vozidla a ostatní pro pěší, kterých většinou využívají lidé pracující na izraelském území. Jsou zde také zvláštní přechody i silnice pro izraelské a zvlášť pro palestinské občany.

Pro obyvatele Západního břehu je tedy možné využít služeb několika přechodů, které jsou buďto provozovány izraelskou armádou nebo soukromými firmami. Na webové stránce Ředitelství pro vládní aktivity na územích je uvedeno pouze 13 přechodů, jejich provozní doba a pro koho jsou určeny. Dále existuje několik desítek dalších, o kterých se ale na této stránce nedočteme, je tedy velice těžké zjistit o nich více informací.

Podle této oficiální izraelské stránky začíná první přechod na severu Západního břehu v blízkosti hranice s Jordánskem u osady Mehola. Vstup Bazaq (neboli Žlutý checkpoint) je otevřen 24 hodin denně, sedm dní v týdnu a je používán především pro obchodní účely, jako je *„převoz komodit z Izraele do Jordánského údolí a průjezd izraelských vozidel*“.[62]

Na úplném severu v blízkosti města Jenin se nachází vstup Gilboa-Jalame, který je určen především pro pěší, ale i pro motorová vozidla a obchodní transport. Jeho otevírací hodiny jsou pondělí až čtvrtek od 5:00 do 22:00, v pátek od 5:00 do 14:00 a v sobotu do 22:00. Je využíván především Palestinci a izraelskými Araby.[63]

Od checkpointu Gilboa-Jalame jižně není kvůli přírodním podmínkám dlouho nic, takže nejbližší přechod nacházíme až západně od města Tulkaram, v blízkosti dálnice 6 a Židovské osady Sha'ar Ephraim. Z toho důvodu je také nazýván Ephraim Gate Crossing. Tento přechod je určen pouze pro pěší Palestince a otevírací doba je velice omezená. Od neděle do čtvrtka 7:30 až 17:00 a v pátek od 8:00 do 14:00.[64]

Vstup Eyal západně od města Kalkilya se otevírá již v brzkých hodinách, od neděle do čtvrtka 4:00 až 19:00 a v pátek od 4:00 do 14:00, jelikož je používán především Palestinci cestujícími za prací do Izraele a pro převoz komodit. [65]

6.2. Bil´in a Ni´lin

Další přechod je situován v okolí osady Modi´in a vesnice Ni´lin, proto se také nazývá přechod Ni´lin. Izraelská auta zde mohou projet od neděle do soboty 24 hodin denně, zatímco palestinská vozidla zde projet nesmějí a obyvatelé bez izraelského občanství mohou přejít pouze pěšky a to v ty samé dny od 5:00 do 12:45.[66]

Snad jako neznámější a nejvíce medializovaná oblast v okolí separační bariéry vešla do dějin právě palestinská vesnice Bil´in, která leží v blízkosti Ni´linu. Po započetí výstavby bezpečnostního plotu vyšli obyvatelé Bil´inu každý pátek[67] do ulic a protestovali proti této výstavbě, nechtěli pouze nečinně přihlížet zabavování svých pozemků. Protesty, do kterých

[62] Bazaq Crossing. *COGAT*.
[63] Gilboa-Jalame Crossing. *COGAT*.
[64] Ephraim Gate Crossing. *COGAT*.
[65] Eyal Crossing. *COGAT*.
[66] Ni´lin Crossing. *COGAT*.
[67] FLOWER, K.,KHADDER K., Israeli military begins to move West Bank barrier; *Pět rozbitých kamer*. Emad BURNAT, Guy DAVID.

se zapojili nejen obyvatelé místních vesnic, ale také zahraniční aktivisté, začaly v roce 2005 (viz obr. 9),[68] spolu s podáním petice k Nejvyššímu soudu se žádostí o změnu trasy bezpečnostního plotu. V roce 2007 byly hlasy Palestinců konečně vyslyšeny a izraelský soud rozhodl o změně trasy bezpečnostní bariéry. Soudem bylo uznáno, že bariéra v tomto případě nesloužila pouze bezpečnosti, ale její trasa byla ovlivněna budoucí touhou Izraelců rozšířit osadu Modi´in Illit,[69] což je největší izraelská osada na západním břehu s 50.000 obyvateli.[70] Ministerstvo obrany poté dlouho zpracovávalo nový plán, kudy bariéru povede.[71] Tisíc sedm set metrů současného plotu bude tedy rozebráno a postaveno vice na západ, blíže k osadě,[72] tento přesun bude stát Izraelskou vládu okolo 139 milionů NIS, tedy okolo 9 milionů dolarů.[73] Conel Saat Touzur, izraelský vojenský velitel pro tuto oblast, se vyjádřil, že posunutí plotu umožní palestinským farmářům dostat se ke 140 akrům své zemědělské půdy, ale zbylých 50 akrů zůstane na druhé straně bariéry. Michel Sfard, právník reprezentující vesnici Bil´in v den, kdy k rozebírání plotu došlo připomenul, že vesnici bude podle rozhodnutí vráceno 172 akrů, což je pouze polovina původního vlastnictví. Na jejich úspěch je ale stejně pyšný. Říká, že vesnici bylo vráceno maximum toho, co je izraelská vláda ochotna Palestincům vydat a zbytek bude použit pro zajištění „bezpečnosti“.[74]

V roce 2011 začala tedy izraelská strana plot rozebírat a posouvat, nová trasa povede pouhých 400 metrů od osady Modi´in Illit. Z bezpečnostních důvodů se ale z plotu stala zeď, která bude na západní straně, tedy straně, která stojí čelem k osadě, pokryta kamennými dlaždicemi, aby vypadala více esteticky.[75]

Celá toto aféra byla od začátku dokumentována Emadem Burnatem (viz obr. 10), obyvatelem vesnice Bil´in, který všechno dění ve vesnice amatérsky zaznamenával na kameru, kterou si pořídil k dokumentaci prvních krůčků svého syna Gibreela. Tento film byl

[68] ZONSZEIN, M., Walled off: 12 years of Israel's separation barrier; *Pět rozbitých kamer*. Emad BURNAT, Guy DAVID.
[69] TAMIR, D., Move of security barrier near Bil´in to soon be complete.
[70] HARRIS, E., Decade In The Making: West Bank Barrier Is Nearly Complete.
[71] LUBELL, M., Moving the wall: Israel tears down part of West Bank barrier.
[72] TAMIR, D., Move of security barrier near Bil´in to soon be complete.
[73] LUBELL, M., Moving the wall: Israel tears down part of West Bank barrier.
[74] LUBELL, M., Moving the wall: Israel tears down part of West Bank barrier.
[75] TAMIR, D., Move of security barrier near Bil´in to soon be complete.

později zpracován za pomoci izraelského producenta Guye Davidiho a promítán v rámci lidsko-právního festivalu Jeden svět, byl nominován na Oskara a získal cenu Emmy.[76]

Dále směrem na jih od Ni´linu se nachází přechod Maccabim, který má podobný režim. Mohou zde projet izraelská vozidla a Palestinci mohou přejít pouze pěšky. Tento přechod je napojen na silnici 443. Jeho otevírací doba je ale mnohem přívětivější. Každý, kdo má povolení, ho může využít 24 hodin denně, sedm dní v týdnu.[77]

6.3. Kalandia

Nyní se dostáváme do oblasti Jeruzaléma. Jeden z hlavních přechodů je zde Atarot, někdy také zvaný Kalandia. Umožňuje palestinským pracovníkům zaměstnaným v Izraeli a autům izraelských Arabů žijících v blízkosti vesnice Kalandia a jeruzalémské čtvrti Pisgat Ze'ev překročit bariéru každý den v jakoukoliv hodinu.[78]

Tato oblast vešla do mezinárodního podvědomí, když se zde v roce 2013 udály rozsáhlé protesty. Vše začalo 26. srpna v brzkých ranních hodinách, když se do Kalandijského uprchlického tábora vydala izraelská tajná jednotka hraniční policie, která měla za úkol zatknout Júsufa al-Chatíba, který byl podle izraelské strany podezřelý z teroristických aktivit.[79] Když si místní obyvatelé uvědomili, co se děje, začali po vojácích házet kameny. Jeden z vojáků se nechal slyšet, že měl strach o vlastní život *„Palestinci seděli na střechách, byli v oknech a na balkónech, někteří byli pouhý metr od nás* (od vojáků), *házeli po nás vše, co měli po ruce - kameny, balvany, železné tyče a nebáli se. Nebáli se slzného plynu ani omračujících granátů. Začali jsme střílet až tehdy, když to bylo mezi životem a smrtí pro naši jednotku.“* [80]

Okolo vojáků se utvořil dav asi 1.500 lidí a někteří z nich začali házet kameny. Jak už se nechal slyšet izraelský voják, ostré náboje byly použity až když se vojáci cítili ohroženi. Obyvatelé vesnice ale říkají, že zastřeleni byli muži, kteří žádné kameny neházeli a s výtržnostmi neměli nic společného. Mezi oběťmi byl Robin al-Abed (32 let), který byl střelen do hrudníku po cestě do práce. Jihan Asslan (20 let), zemřel v nemocnici poté, kdy byl

[76] ZONSZEIN, M., Walled off: 12 years of Israel´s separation barrier.
[77] Maccabiml Crossing. *COGAT*.
[78] Atarot (Kalandia) Crossing. *COGAT*.
[79] Israel: Investigate Fatal Schootings.*Human Rights Watch*; SHERWOOD, H., Funerals held for three Palestinians shot dead by Israeli troops.
[80] ZITUN, Y., IDF on Qalandiya: Soldiers fired after feeling threatened.

zasažen na střeše domu, odkud protesty pozoroval. A dále Younis Jahjou (22 let), který byl také střelen do hrudníku.[81] Dále bylo zraněno dalších 18 lidí.[82] Pohřeb obětí následoval po páteční modlitbě. Okolo 100 mladistvých se dostalo do potyčky s vojáky na místním checkpointu a další projevy nespokojenosti byly zaznamenány i ve vesnici. Místní zapalovali pneumatiky a házeli molotovovy koktejly na nedaleký přechod. Proti protestantům byl použit slzný plyn a gumové projektily.[83]

Jow Strok, ředitel oddělení Blízkého východu pro lidsko-právní organizaci Human Rights Watch, se vyjádřil, že házení kamenů nedává jakékoliv oprávnění pro použití ostré munice, a to zejména proti obyvatelstvu, které s výtržnostmi nemělo prokazatelně nic společného.[84] Tato aféra měla za následek přerušení probíhajícího mírového jednání mezi palestinskou a izraelskou stranou. Mluvčí palestinského prezidenta Mahmouda Abbase se vyjádřil: „*Toto byla jasná zpráva o pravých úmyslech Izraelců v mírovém procesu.“* Palestinský ministr zahraničí dále dodal: „*To, co se stalo dnes ráno, bude mít jasný dopad na mírová jednání.“* [85]

Další přechod v oblasti Jeruzaléma byl postaven za stejným účelem a jeho uživatelé se těší ze stejných vstřícných podmínek jako v případě přechodu Kalandia. Je nazýván přechod Shaufat a nachází se v blízkosti Shaufatského uprchlického tábora a jeruzalémské čtvrti Pisgat Ze'ev.[86]

V blízkosti známé Olivové hory ve východním Jeruzalémě je čtvrť Abu Tor a u ní Olivový přechod. Rezidenti z Abu Oid a Eizeriya se mohou na druhou stranu dostat pouze pešky, ale zato je tento přechod otevřen non-stop.[87]

Jižně od Jeruzaléma a severně od Betléma se nachází kontrolní stanoviště Rachel, které zde bylo vybudováno, aby umožnilo palestinským pracovníkům a turistickým autobusům „volně“ se pohybovat z jedné strany na druhou. Je možné jej využít v jakýkoliv čas.[88]

Poslední dva přechody uvedené na izraelské oficiální stránce se nacházejí v blízkosti Hebronu. Checkpoint Tarqumíja je na silnici číslo 23, v regionu Bejt Guvrin, východně od

[81] SHERWOOD, H., Funerals held for three Palestinians shot dead by Israeli troops.
[82] Israel: Investigate Fatal Schootings. *Human Rights Watch.*
[83] ZIV, O., Funerals at the Qalandia refugee camp; SHERWOOD, H., Funerals held for three Palestinians shot dead by Israeli troops.
[84] Israel: Investigate Fatal Schootings. *Human Rights Watch.*
[85] SHERWOOD, H., Funerals held for three Palestinians shot dead by Israeli troops.
[86] Shuafat Crossing. *COGAT*.
[87] Olive Crossing. *COGAT*.
[88] Rachel Crossing. *COGAT*.

města Tarqumíja. Izraelská auta tudy mohou projet bez časového omezení, Palestinci pracující v Izraeli mohou pěšky projít od brzkého rána a to v pondělí až pátek od 3:45 do 19:00. Převoz zboží je povolen od 6:30 do 19:00 v neděli až čtvrtek a v pátek pouze od 7:30 do 13:00.[89]

Jižně od hebronských hor v okolí osady Meitar se nachází přechod Meitar. Ten může být využit pro pěší přechod Palestinců, izraelské vozy a převoz stavebního matriálu. Je otevřen do neděle do čtvrtka od 4:00 do 20:00 a v pátek od 4:00 od 16:00.[90]

Informace o přecházení ze Západního břehu do Izraele najdeme na stránkách Ředitelství vládních aktivit v teritoriích, jsou zde ale informace jen k těmto několika přechodům. Žádná jiná oficiální izraelská stránka nedokumentuje ostatní checkpointy. Výčet všech možných přechodů můžeme najít na webových stránkách MachsomWatch, neziskové organizace složené z izraelských žen, jejichž cílem je informovat veřejnost o denních problémech, se kterými se Palestinci na checkpointech setkávají.

6.4. Checkpoint 300

Když jsem poprvé cestovala do Izraele, Betlémský checkpoint 300 byl jedna z prvních věcí, kterou jsem z Palestiny viděla. Bylo to mé první seznámení s bariérou (viz obr. 11). Běžní návštěvnici cestující do Izraele většinou zeď ani nespatří, a když už ano, tak většinou právě v Betlémě. Tento přechod byl postaven v roce 2005 a je každodenní realitou pro čtyři až sedm tisíc lidí,[91] kteří se vydávají za prací do blízkého Jeruzaléma. Tento checkpoint vypadá spíše jako letištní terminál. Z okolních měst se sem každé ráno sjedou místní autobusy a taxíky (viz obr. 12), před vchodem se prodává káva a drobné jídlo. Pak už jen následuje dlouhá chodba, která je postavena z přibližně dva metry vysoké betonové zdi, nad kterou se tyčí kovový plot a celá přibližně 100 metrů dlouhá chodba je zastřešená (viz obr. 13). Když branou procházíte v odpoledních či večerních hodinách, nejsou zde téměř žádné fronty a zdržování. Stačí projít dlouho chodbou, která už ve večerních hodinách není osvětlená, pak následuje turniket, detektor kovu, další turniket, kontrola dokumentů (viz obr. 14). Člověk se na krátkou chvíli ocitne ve venkovním prostoru (viz obr. 15), odkud je vidět obrovská

[89] Tarqumiyah Crossing. *COGAT*.
[90] Meitar Crossing. *COGAT*.
[91] Bethlehem Checkpoint 300. *EAPPI,* s 1- 2.

opevněná brána pro vozidla a následuje další dlouhá chodba, na konci které čekají minibusy směřující do Jeruzaléma.

Nejkritičtější čas pro přecházení tohoto terminálu je ráno, turnikety se otvírají ve 4 hodiny ráno, ale lidé se zde začínají shromažďovat už okolo 2. hodiny ranní, aby si zajistili první místo ve frontě. Chodba je široká asi metr a půl, takže zde lidé vytvářejí čtyřstupy, okolo 5. hodiny už zde není k hnutí. Muži začínají tvořit hlouček před vstupem, všichni se tlačí a křičí, až už to někteří nevydrží a začnou vylézat na betonovou zeď, rukama se přidržují mříží, které z této konstrukce dělají jakousi klec a postupují nad hlavami ostatních, až se dostanou k otáčecímu turniketu, spustí se dolů do davu dalších čekajících mužů. Lidé jsou zde zoufalí, nevyspalí a bojí se, že kontrola bude trvat několik hodin a oni přijdou pozdě do práce. *„Většina izraelských zaměstnavatelů nemá ani tušení, jaké jsou na přechodech podmínky, takže většinou „zdržení na checkpointu" jako omluvu nepřijímají a Palestincům tak hrozí, že přijdou o své místo i o povolení ke vstupu do Izraele,"*[92] říká pracovnice MachsomWatch Daniela. To co se děje uvnitř, to už bohužel nevidím - představa toho, že bych stála v dlouhé frontě, v napůl uzavřeném prostoru mezi samými muži ve mně vyvolává panické a klaustrofobní pocity.

V tomto terminálu je také humanitární vchod, který je učen pro ženy, děti jdoucí do školy, starší občany, nemocné a turisty. Měl by být otevřen každý den, aby se tito lidé vyhnuli strastiplnému tlačení se v obrovské frontě mužů mířících do Izraele. Bohužel, realita je jiná, kvůli nedostatku pracovníků je tento vchod otevřen pouze několik hodin denně anebo vůbec. Občas jsou tyto rizikové skupiny doprovázeny vojáky a tak se vyhnou dlouhému čekání, někdy jsou ale vyzváni, aby se zařadili do hlavní fronty.[93]

Rami je vlastník malé pekárny a hotelu v Betlémě. Narodil se v Jeruzalémě, ale je držitelem jordánského pasu. Po První intifádě s rodinou odešli do Jordánska a později se přestěhovali do Dubaje. Když se Rami před 10 lety rozhodl vrátit znovu do své rodné země, chtěl se pomodlit v mešitě al-Aqsá' v Jeruzalémě. Po zdlouhavém vyřizování jeho žádosti o povolení ke vstupu se mohl na jeden den vypravit do Jeruzaléma. Jeho první a současně poslední návštěva Jeruzaléma od doby návratu se uskutečnila před 8 lety. *„Je jednoduší jet do*

[92] Osobní rozhovor- Danniela, Jeruzalém.
[93] Bethlehem Checkpoint 300. *EAPPI,* s 1- 2.

Jordánska do Amánu, než se dostat do Jeruzaléma, který je jenom hodinu odtud. Abych ponížen, jako zvíře procházel takovouto klecí, to mi za to nestojí," říká Rami. [94]

6.5. Zemědělské checkpointy

Jedou z dalších nevýhod pro obyvatele Západního břehu je, že v některých oblastech byli obyvatelé odděleni od svých pozemků, od polí a sadů, které jim zajišťovaly živobytí. Izraelská vláda z toho důvodu vybudovala několik zemědělských přechodů, které jsou zaměřeny pouze na to, aby pouštěly farmáře na jejich půdu a zase zpátky.

Po celé délce bariéry je 66 speciálních vchodů pro zemědělce (viz obr. 16) umožňujících držitelům zvláštních propustek vkročit na svou zemědělskou půdu. Pouhých 12 z nich je ale otevřeno každý den. Brána je většinou otevřena na hodinu ráno, v poledne a v pozdním odpoledni, aby se mohli farmáři zase vrátit, jelikož nocování na pozemcích je dovoleno pouze hrstce z nich, a to těm, kteří jsou držiteli speciální propustky. Dalších 10 vchodů je otevřeno na týdenních bázích, většinou jeden až tři dny v týdnu. Ty opravňují farmáře starat se většinou o plodiny mimo hlavní sezónu. Zbylých 44 vchodů, tzv. sezónních, je otevřeno od října do prosince podle potřeby během hlavní sklizně.[95]

Toto striktní omezování vstupu na pozemky komplikuje palestinským farmářům jejich práci a to hned z několika důvodů. Každý majitel pozemků si musí podat žádost o „návštěvnickou propustku" (viz obr. 17), která musí být schválena izraelskými úřady. Z politických důvodů odmítli někteří Palestinci o takovouto propustku žádat. Každý kandidát je zvlášť prověřen a je zváženo, zda by mohl tento člověk představovat pro Izrael hrozbu. Předložit musí několik dokumentů, jako například doklad o vlastnictví půdy, což může pro většinu obyvatel Západního břehu představovat značný problém: Pouze 33% z celé půdy na Západním břehu je oficiálně registrováno a půda se zde dědí z generace na generaci už dlouhá léta bez jakýchkoliv oficiálních dokumentů. Blízko Betléma se nachází vesnička Wadi Shami, v níž na základě nedostatečného prokázání vlastnictví půdy byla všem 70 přihlášeným majitelům jejich žádost o propustku zamítnuta.[96] Toto nedostačující vydávání propustek má za následek zhoršení ekonomické situace obyvatel. Ne jenom, že se horší kvalita plodin, když nejsou dobře opečovávané, jelikož zemědělci mají omezený přístup ke svým polím a sadům,

[94] Osobní rozhovor- Rami al-Dabank, Betlém.
[95] UNITED NATIONS. *Barrier Update*, s. 9.
[96] UNITED NATIONS. *Barrier Update,* s. 9.

ale dále také nemohou zaměstnat více personálu, který by jim s prací pomohl. Práce na polích a v sadech je často nevyzpytatelná, může se zde přihodit jakákoliv nehoda, ale při omezeném otevření brány musí často zranění dlouho čekat na pomoc či ošetření.[97]

6.6. Přechod pro zemědělce Habla

Omar, muž žijící ve vesnici Qalqilíja je jedním z těch, jehož půda se ocitla na druhé straně bariéry. Aby se mohl dostat do svého květinářství, musí každý den projít přechodem Halba (viz obr. 18), který se otvírá třikrát denně a to vždy od 5:00 do 7:00, dále do 13:00 do 14:00 a od 17:00 do 17:45. Tento přechod není otevřený ani o minutu déle, jelikož vojáci, kteří ho hlídají, musí hned po jeho uzavření jinam. Omar tento přechod používá každý den už od vzniku plotu, proto ho většina vojáků už zná a některé z nich označuje za své přátele, jelikož se k němu chovají s úctou (viz obr. 19). Další možnost je využít nedalekého přechodu, který je spravován soukromou firmou. Omar říká *„Tento vchod všichni neradi používají, raději si přijdu přesně na čas, abych byl zkontrolován vojáky, ti jsou alespoň milí. Ale tam, tam používají jenom psy, vůbec se s člověkem nebaví, a když už, tak jsou velice nepříjemní. Ani osadníci to tam nemají rádi, jelikož musejí dlouho čekat, a oni nechtějí vůbec nikdy čekat."*[98]

[97] UNITED NATIONS. *Barrier Update*, s. 10.
[98] Osobní rozhovor- Omar, Qalqilíja.

7. Percepce separační bariéry obyvateli Izraele a Palestiny

Abych získaná data ověřila a podpořila, rozhodla jsem se do své bakalářské práce zapojit tzv. praktickou část, jejíž součástí byla cesta do Izraele a na Palestinská území, kde jsem mluvila s lidmi z různých míst na téma bariéra mezi Izraelem a Palestinou. Mým cílem bylo zjistit, jaké mají lidé povědomí o této stavbě, jak je osobně ovlivňuje a jak ji vnímají.

Neměla jsem zde žádné předem domluvené kontakty a tak jsem postupovala následovně. Na území Izraele jsem využila metody sněhové koule. Na webovém serveru CouchSurfing, který seznamuje lidi z celého světa, jsem napsala několika lidem a domluvila si u nich nocleh. Není to ale hotel zadarmo, spíše se jedná o jakousi kulturní výměnu, nalezení přátel a poznání zajímavých lidí v novém prostředí. Odtud to pak bylo velice jednoduché, moji hostitelé měli kamarády či oni sami se o toto téma zajímali a tak mi chtěli říci svůj názor. Jelikož jsem si ale byla vědoma, že lidé, kteří dělají CouchSurfing jsou jedna specifická skupina, tak jsem se také vydala do Me´a Še´arim, ortodoxní čtvrť v Jeruzalémě, kde jsem získala rozhovory s milými kolemjdoucími. Dále jsem se vypravila do osad, které leží za Zelenou linií, jsou tedy technicky na Palestinském území, a zde jsem také oslovovala místní obyvatele. Na Západním břehu jsem získala kontakty, když jsem se zúčastnila prohlídky s MachsomWatch a dále při obcházení checkpointů, měst a vesnic kolem bariéry.

Někteří z respondentů si nepřáli, abych uváděla jejich celá jména, proto se v některých citacích setkáváme pouze s křestním jménem. Jiní si ale výslovně přáli, abych jejich celá jména uvedla. Respondentům jsem vždy na začátku rozhovoru řekla, čeho se má práce týká a že jejich odpovědi nepoužiji nikde jinde.

7.1. Obtíže zjišťování percepce

Byla jsem si zcela jistá, že dělat rozhovory s Palestinci bude mnohem jednoduší než na izraelské straně. Nakonec se však ukázalo, že to bylo jinak. Na palestinské straně jsem čelila několika problémům. Za pravé, jazyková bariéra. Není tak lehké najít obyvatele Západního břehu, kteří by uměli perfektně anglicky. Arabštinu ovládám, ale znalost fusha[99] mi zde moc nepomohla. Bylo lehké vysvětlit jim, co zde dělám a klást otázky, ale vést dialog už bylo problematičtější, moje nedostatečné znalosti místního dialektu a neznalost politické slovní zásoby byly problémem. Většinou se ale někdo, kdo základy angličtiny uměl, našel. Za druhé,

[99] Moderní standardní arabština.

na palestinském území jsem se často setkávala s problémem neschopnosti respondentů odpovídat na kladené otázky. Například na otázku *„Byla Vám nabídnuta kompenzace za použití Vašeho pozemku na stavbu plotu?“* jsem nikdy nedostala přímou odpověď. Třetí a poslední problém, se kterým jsem se setkala, byly vyloženě lživé odpovědi. Rozhodně bych se tímto prohlášením nechtěla nikoho dotknout či někoho urazit. Ale ve spoustě případů jsem měla pocit, že si moji respondenti vymýšleli, aby vypadali lépe. Toto se hlavně projevovalo v odpovědích na otázky typu „*Jste pro řešení jednoho státu nebo dvou?*“ či „*Když mluvíte o mírovém protestu, házel jste někdy na vojáky kameny nebo jiné předměty?*“ Na první otázku mi bylo často odpovídáno, že je to lidem jedno, kdo bude vládnout. Hlavně, aby měli svobodu pohybu, ale při navázání delšího rozhovoru a kladení více otázek se ukázalo, že to vlastně tak jedno není. Pokud se týče mírových protestů, v Palestině je házení kamenů chápáno jako „*My bojujeme proti ostrým nábojům a tankům pouze s kamenem v ruce,*“[100] jak se vyjádřil 22letý mladík Ayman, žijící v Hebronu.

Málokdy jsem se setkala s opravdovou nenávistí vůči druhé straně. Většinou byl z respondentů cítit smutek ze situace, lítost ze vzájemného nepochopení a zklamaní z vlád, které dodnes vleklou situaci nedokázaly vyřešit. Na obou stranách silně rezonuje idea historického práva na stejnou půdu. Mým velkým překvapením bylo, že izraelští respondenti byli tomuto dialogu velice otevřeni. Pouze ve dvou případech jsem se setkala s jazykovou bariérou a odpovědi zde byly konkrétnější. Jako by Izraelci byli zvyklí odpovídat na otázky, které jsou namířeny proti jejich vládě anebo jejich krokům, a všichni si počínání vlády či izraelských spoluobčanů alespoň pro svůj klid dokázali nějak odůvodnit. Velkým zklamáním, ale ne překvapením, pro mě bylo, že spousta lidí o žádné bariéře neví. Většinou byla separační bariéra Západního břehu zaměňována na tu „známější“, která vede okolo pásma Gazy. Nebo si lidé mysleli, že je to na všech místech pouze plot, případně neměli vůbec tušení, kde se nachází.

Pro svou práci jsem zvolila kvalitativní výzkum, abych byla schopna všechna data zpracovat. Proto se moje výsledky nedají nějak generalizovat a ukazují pouze jednotlivé názory několika jedinců. Rozhodla jsem se také pro nestrukturovaný rozhovor, nechtěla jsem na respondenty tlačit, nebo je nutit do otázek, které by jim mohly být v danou chvíli nepříjemné. Výzkum byl

[100] Osobní rozhovor- Ayman al-Fakhori, Hebron.

tedy velice narativní. Za můj pobyt se mi podařilo získat rozhovory od deseti Izraelců a sedmi obyvatel Západního břehu, tedy Palestinců.

7.2. Vnímání Izraelců

Většina mladých lidí, se kterými jsem se v Izraeli setkala, žila ve velkých městech a ne v osadách. Byli voliči levice, tedy příznivci liberalismu v politice, prosazovali sekularizaci státu, civilní manželství, partnerství stejného pohlaví, stejně jako stažení se Izraele z palestinských území, vytvoření dvou suverénních států a posunutí hranice na Zelenou linii. Zajímavé ale je, že většina s bariérou souhlasí, cítí se díky ní bezpečněji, a je trochu dotčena, že ji mezinárodní mínění věnuje takovou pozornost. Dodávají, že nejsou jediná země na světě, která se svoji hranici rozhodla takto zabezpečit, a jako příklad uvádějí Saúdskou Arábii, Španělsko a USA. Například USA využilo izraelských společností Elbit Systems a Megal Security Systems k výstavbě hraničního plotu mezi USA a Mexikem.[101]

Měla jsem možnost setkat se s jedním zajímavým mužem, který mi vyprávěl příběh jeho rodiny. Dan Golan je softwarový inženýr narozen a stále žijící v Jeruzalémě. Jeho prarodiče zemřeli v koncentračních táborech a jeho rodiče přišli do Izraele velice mladí a tuto zemi vybudovali. Danny pamatuje přátelství a dobré vztahy Izraelců a Palestinců ještě před začátkem První intifády. Když jsem se ho zeptala, co se změnilo, odpověděl *„Izrael okupuje a vždy okupoval Západní břeh. Za tu dobu vyrostla nová generace, která si tuto okupaci uvědomila a plnoprávně vůči ní začala bojovat“*. Dannyho rodina konfliktem také utrpěla, on sám musel bojovat ve válce Jom Kippur a jeho synovec zemřel při sebevražedném bombovém útoku. *„Během První intifády jsme se báli, autobusy neustále vybuchovaly, autobusy ve kterých jezdily děti do školy, i moje děti.“* Danny si myslí, že bezpečnostní bariéra byla špatné rozhodnutí. Bylo to rozhodnutí, které bylo ukvapené, aby zabránilo bombovým útokům, což se také podařilo. Ale nyní už sebevražedné atentáty ustaly, tak by se s ní mělo začít něco dělat. Říká, že *„Západní břeh na toto odříznutí nebyl dostatečně připraven. Ekonomiky obou států byly propojeny a Izrael najednou Palestince odřízl od jejich center.“* V tomto jeho země pochybila a toto bude nejdůležitější, kdyby se jednou vláda rozhodla pro řešení dvou států, jelikož obě ekonomiky jsou na sobě závislé. Ohledně trasy, po které bezpečnostní bariéra vede, se Danny vyjádřil takto: „*Někteří lidé věří, že Západní břeh je náš, proto zde neustále staví osady a vláda je ochraňuje. Samozřejmě, že bariéra vede za Zelenou*

[101] Companies building the partheid wall. *Stop the wall*, s. 3-5.

linií proto, aby tyto osady ochránila. Kdybychom konečně došli k nějaké dohodě, území by se musela prohodit. Tito lidé se z tohoto území už neodstěhují, takže by se to Palestinců nahradilo jiným územím." Dále Danny říká: „*Mně osobně tahle zeď určitě nepostihuje tak jako Palestince, ale dřív jsem chodíval na túry na Západní břeh, teď už nesmím, nikdo není rád, když tam chodíme a do zóny A*[102] *je nám vstup úplně zakázán.*"[103]

Když jsem se pokusila udělat rozhovor s vojáky střežícími přechody, neměla jsem štěstí. Vždy jsem dostala odpověď, že když jsou ve službě, o tomto tématu se se mnou bavit nemohou. Jeden z vojáků na Betlémském přechodu 300 ale zavtipkoval „*Děsně se tady nudím, takže bych Vám odpověděl na cokoliv, ale pravidla jsou pravidla, o tomhle nic říkat nesmíme.*"[104] Naštěstí většina populace si vojenskou službou prošla, takže nebylo tak těžké najít bývalého vojáka. Adi Neuman si před 10 lety prošel čtyřletým vojenským výcvikem ve speciální jednotce. Hlídání hranic, checkpointů a zasahování na kritických místech bylo jeho denní realitou. Říká: *„Vojenská služba je hrozná nuda, sebere Vám to čtyři roky života z vašich nejlepších let. Hlavně je to hrozné, když nevěříte, že to, co děláte, je správné. Byl jsem mladý, bylo mi 18 a tohle jsem opravdu dělat nechtěl. V armádě jsem se ale spřátelil s různými lidmi, někteří byli hodně věřící, nebo také s Američany, kteří sem přijeli jenom proto, aby šli do armády. I když s nimi ve spoustě věcí člověk nesouhlasí, musí si s nimi utvořit dobrý vztah, jelikož nemůžete spoléhat jenom sami na sebe, to prostě nejde. Byli to fajn kluci, ale jejich politické názory jsem opravdu vůbec nechápal."* Když jsem se Adiho zeptala, co pro něj bylo v armádě nejhorší, řekl: „*Na checkpointech museli kontrolovat všechny, mladé i staré lidi, bylo to hrozné. Přišel 90letý pán, který sotva chodil a my jsme ho museli zkontrolovat jako by to byl nějaký terorista, bylo mi to vždycky odporné, představoval jsem si svého dědečka, a kdyby mu tohle někdo dělal, bylo to opravdu nedůstojné. Když jste v armádě, poprvé vidíte, jaký je opravdový život Palestinců, několikrát jsme museli v noci vtrhnout do vesnice, abychom zatkli podezřelé. Většinou k tomu byl důvod, někteří z nich byli opravdu nebezpeční, ale to vše okolo bylo hrozné. V noci vtrhnete k někomu domů, ženy a děti křičí a pláčou, a když podezřelého odvádíte, prosí vás, ať to neděláte, ať už jim neubližujete…"*[105]

[102] Území pouze pod Palestinskou kontrolou.
[103] Osobní rozhovor- Dan Golan, Jeruzalém.
[104] Osobní rozhovor- voják, jméno zůstalo v anonymitě.
[105] Osobní rozhovor- Adi Neuman, Jeruzalém.

Dále mě zajímal život lidí, kteří aktivně bojují proti okupaci a snaží se ukázat Izraelcům a dalším návštěvníkům každodenní problémy lidí, kteří žijí na druhé straně bariéry. Daniela, postarší dáma narozena v Izraeli už 12 let pracuje pro organizaci MachsomWatch. Mezi její povinnosti patří turistické prohlídky v okolí bariéry jak v angličtině, které jsou většinu navštěvovány cizinci, tak v hebrejštině, které jsou určeny pro Izraelce. Když jsem se jí zeptala, jak se na její práci dívají její přátelé a jestli s tím, co dělá, její okolí souhlasí, odpověděla mi: *„Ze začátku to bylo dost těžké, ale nyní se už s lidmi, kteří mají odlišné politické názory a jsou například dosti radikální, nestýkám. V MachsomWatch jsem našla nové přátele. Někteří lidé nás nazývali a stále nazývají zrádkyněmi, Arafatovými děvkami atd., ale najdou se i tací, kteří naši práci obdivují a podporují nás. Ve své rodině jsem s tím, co dělám, nikdy neměla větší problémy, celá moje rodina je dost sekulární a liberální."* Dále pokračovala: *„Tato bariéra je velice kontroverzní. Já nebojuji proti této stavbě jako takové, cítím se díky ní bezpečněji, takže ji nezavrhuji, ale zavrhuji to, kde se nachází, jakým způsobem jsou přechody provozovány a jak je s Palestinci zacházeno… Jsem pro řešení dvou států, ale myslím, že naše budoucí hranice by měly být na linii z roku 1967. Je mi jedno, zda tu tento plot zůstane, ale měl by být posunut. A hranice by měla být otevřená. Jestli máme mít povolení ke vstupu, tak by to mělo být pro všechny, ne jenom pro Palestince, kteří chtějí vkročit do Izraele, ale i pro Izraelce, kteří chtějí vstoupit do Palestiny."* [106]

Hlavně v osadách najdeme radikální Izraelce, kteří věří, že celá tato půda patří pouze jim. Nezpochybňuji ale to, že většina z jejich stanovisek pochází ze strachu. Osobní zapojení do konfliktu, kamarádi a členové rodiny, kteří byli zabiti při sebevražedných atentátech, to vše v lidech probouzí radikální názory. Toto jsem si ověřila v osadě Efrat v blízkosti Jeruzaléma. Tato osada je za Zelenou linií, proto tedy technicky spadá do Palestinského území. Jelikož je ale obrovská, pravděpodobně již Palestině nikdy vrácena nebude.

Osmnáctiletá studentka Reut Sharon, narozená v Efratu, pocházející z ortodoxní rodiny, se k bariéře vyjádřila takto: *„Tato bariéra pro nás není dobrá, neměla by tu být, protože oni* (Palestinci) *by tu neměli být. Toto je naše země, je to psáno a zakořeněno v naší víře. Prožili jsme si zde hodně strachu, oni nás nenávidí. Na tenhle supermarket* (supermarket na náměstí) *byl spáchán sebevražedný atentát. Také po nás házejí kameny… Měli by jít pryč."* Když jsem se zeptala, kam si myslí, že by Palestinci měli odejít. Reut odpověděla: *„Třeba do*

[106] Osobní rozhovor- Danniela, Jeruzalém.

Francie (trochu se zasmála), *je to jedno, ale tady nemají co dělat.“*[107] Její spolužák stojící vedle ní, pouze souhlasně přikyvoval. Samozřejmě tento rozhovor musíme brát s rezervou, přihlédneme-li k věku této dívky. Bohužel i s tímto odstupem se ale zamýšlím, odkud její názory pochází, a docházím k jediné odpovědi: od rodičů, blízké rodiny, příbuzných a přátel, kteří pravděpodobně věří v to samé.

7.3. Vnímání Palestinců

Jak už jsem několikrát zmiňovala v jiných kapitolách, pro Palestince zeď představuje každodenní problémy, související s dlouhým čekáním na přechodech, vyřizováním povolení pro práci v Izraeli, špatnou dostupností škol a jiných veřejných zařízení. V rozhovorech s Palestinci byla cítit značná frustrace s táhlou situací. Boj sice nevzdali, ale v jejich hlasech je slyšet vyčerpanost, smutek a tíha okolností. Ve vesnici sousedící s Betlémem jménem Bejt Džallá jsem se setkala s rodinou, která se o můj výzkum velice zajímala. Zahraniční návštěva pro ně byla pozdvižením a vytrhnutím členů rodiny z každodenních starostí. Dvacetiletá studentka stomatologie na univerzitě al-Quds s radostí zodpověděla všechny mé otázky. S hrůzou vzpomínala na události Druhé intifády: *„Všude byli vojáci, kteří se k nám chovali jako bychom ani nebyli lidské bytosti. V naší vesnici bylo několik nočních razií, které byly vždy hrozné, celá naše rodina se bála, co přijde druhý den.“* Když jsem jí položila otázku, jak jí bariéra ovlivňuje život, odpověděla: „*Je velice těžké dostat povolení ke vstupu do Jeruzaléma, mému bratrovi ho opakovaně zamítají, když se chce jít modlit k mešitě al-Aqsá'. Já každý školní den cestuji přes přechod, trvá to dost dlouho, v 7 hodin ráno odcházím z domu a do školy se dostanu v 9 hodin, někdy přijdu pozdě*.“ Tato oblast je také známa tím, že místní obyvatelé zde ztratili přístup do hlavních nemocnic, které jsou v Jeruzalémě. *„Do nemocnic do Jeruzaléma tu už nikdo nechodí, je to komplikované a za to úsilí to nestojí, raději chodíme do Betléma.“*[108]

Takovéto příběhy plné stesků se opakovaly ve většině rozhovorů. Naskytla se mi ale vzácná příležitost udělat rozhovor s jedním z umělců, který separační zeď v Betlémě posprejoval graffiti. Hamuda přezdívaného Moodi jsem potkala v jednom turistickém obchůdku v Betlémě. Byl velice výřečný, hned s rozhovorem souhlasil a odvezl mě k bariéře, aby mi ukázal svoje graffiti. Mezi jeho nejznámější díla patří nápis „Make hummus not walls -

[107] Osobní rozhovor- Reut Sharon, Efrat.
[108] Osobní rozhovor- Islam Aqel, Bejt Džallá.

Dělejte humus, ne zdi“ (viz obr. 20) a obrovský obrázek včely poslouchající muziku přes sluchátka (viz obr. 21). Celkově na zeď nasprejoval 16 grafitů. *„Když jsem byl malý, přijel sem Bansky,*[109] *to mě inspirovalo, proto jsem začal dělat graffiti. Někteří lidé si myslí, že se snažíme tuhle apartheidovou zeď jenom vyzdobit a udělat jí hezkou, ale to neděláme, to není naše poslání. Snažíme se lidem předat politickou výzvu, snažíme se jim ukázat, jaký je život tady u nás. Jsme tu jak ve vězení.“* Moodi se na první pohled vymykal ostatním Palestincům, byl velice poameričtěný a se svou perfektní angličtinou byl jeho počáteční monolog ohledně jeho práce velice působivý, ale na druhou stranu zde bylo něco zvláštního. Když jsem se začala ptát na konkrétnější otázky, Moodi nebyl schopný jednoznačně odpovědět a pořád opakoval to samé. Ptala jsem se, co si myslí, že by se mělo stát, aby se jejich situace změnila. Nebo zda je pro řešení jednoho či dvou států. Moodi stále odpovídal *„Je to jedno, největším problémem je ta zeď, kdyby tady nebyla, nebylo by tu žádné násilí, ani žádné problémy… Ta zeď by se měla zbořit, pak bude všechno dobré. Dokud tady stojí, nebude tu mír ani klid.*“ Dále mě zajímalo, zda to, že dělá politické graffiti na separační bariéře, negativně ovlivňuje jeho život a život jeho rodiny. *„Nikdo to neví, že jsem to já. Moje rodina to neví. Je to tajemství, mám skrytou osobnost a takový charakter, že já rozhoduju o tom, kdo a kdy přijde na to, že jsem ty graffiti dělal.“*[110] Toto mi přišlo dost zajímavé do té doby, než jsem na jeho facebookové stránce a všude na internetu objevila videa, fotografie a články, kde veřejně mluví o své činnosti. Nevím, jestli mě chtěl svou tajemností pouze ohromit anebo si opravdu myslí, že ho jeho lidé na fotografiích, kde sprejuje na zeď, nepoznají. V jednu chvíli Moodi urychleně vstal, nechal mě sedět na patníku a řekl, že musí přeparkovat auto, že se hned vrátí. Za pět minut se znovu objevil, auto zaparkoval na stejném místě a choval se ještě zrychleněji, více šovinisticky a podivněji než předtím. Bohužel si myslím, že jeho mysl, pravděpodobně ani při našem rozhovoru nebyla úplně střízlivá.

Celý tento rozhovor na mě působil velice divně. Byla jsem ráda, že jsem měla možnost se setkat s takovou osobností, bojující za práva svého lidu, na druhou stranu mě jeho přístup dost zklamal. Je veliká škoda, že zde chybí jakési hlubší porozumění či ztotožnění se s problémy, které s touto stavbou souvisejí, a jakýkoliv komplexnější názor na další řešení.

[109] Pseudonym politického aktivisty a umělce.
[110] Osobní rozhovor- Hamud (Moodi), Betlém.

7.4. Shrnutí

Výzkum měl za účel vytvořit náhled do života lidí, kteří žijí v blízkosti této překážky a jsou jí ovlivňováni, ať už si to uvědomují či ne. Ukázalo se zde, že obě strany už jsou konfliktem unaveny a doufají v blízké řešení. Ještě jednou bych ráda zdůraznila, že žádné z výroků od mých respondentů se nedají generalizovat. Jak jsem již uvedla, většinu Palestinců trápí nesvoboda pohybu a různé kontroly, ale to přeci bylo základní tezí této stavby - omezit pohyb Palestinců, kteří by mohli být potenciální hrozbou pro Izrael. Z tohoto hlediska shledávám stavbu jako účinnou. Plní svůj účel v omezení pohybu Palestinců a tak i snižuje potenciální útoky. To, jak se tomu ale děje, je už jiná věc. Odřízla lidi od svých polí, škol a dalších sociálních zařízení. To, jak je s lidmi zacházeno na checkpointech, to vše by bylo možné zlepšit. Například posílením personálu na jednotlivých přechodech, aby se netvořily tak velké fronty. Přidáním sociálních přechodů, aby se školáci mohli dostat včas do školy, či prodloužením otevírací doby. To, a ještě mnohem více, by mohla izraelská vláda změnit. Problém je ale v tom, že by na to byla potřeba spousta finančních prostředků a hodně úsilí. Bohužel, takovéto stavby budou vždy vyvolávat různé problémy a nikdy nebude možné všechny, často protichůdné požadavky uspokojit.

Z mého výzkumu se zdá, že levicová populace Izraele se stavbou souhlasí, ale nesouhlasí s tím, jakým způsobem je provozována. Pokud se týče obyvatel, kteří o stavbě vůbec nevědí nebo ji nikdy neviděli, jsou v úplně stejné situaci, jako když Češi ve zprávách slyší o konfliktu v Nigérii. Sice o tom možná něco málo víme, ale máme pocit, že je to daleko, že když nás konflikt neovlivňuje přímo, takže s tím nemusíme nic dělat. Asi tak je to i se separační bariérou; pro některé Izraelce je tato stavba naprosto nepředstavitelná. S Palestinci žijícími na druhé straně bariéry se nikdy nesetkali, běžně je nevidí a diskuze, které stavba vyvolávala na začátku, postupem utichly. Nijak s nimi tedy nesoucítí, a proto se nesnaží apelovat na svou vládu, aby situaci zlepšila. Z mého pohledu je dobrý nápad pořádat prohlídky okolí bariéry a checkpointů pro občany Izraele, které jim dají možnost vidět situaci na vlastní oči a vytvořit si o ní vlastní názor. Jelikož jak se říká, sejde z očí, sejde z mysli.

Při svém výzkumu i u zpracování dat jsem si vědoma omezení, která jsou dána především malým množstvím dotazovaných respondentů, přesto shrnuji jejich názory takto. Izraelští obyvatelé si uvědomují funkčnost bariéry při potlačení terorismu a do určité míry také problémy, které způsobuje Palestincům. Kupodivu ale nezmiňovali finanční náročnost této

stavby a fakt, že náklady na výstavbu a její následný provoz pocházejí z jejích daní. Palestinci naopak zdůrazňují komplikace, které jim bariéra způsobuje v přístupu do Izraele, tedy k izraelské ekonomice - zaměstnání, sociálním službám a také v přístupu ke své vlastní obživě v případě farmářů, zatímco v pozadí zůstává požadavek na osamostatnění a tedy ekonomickou nezávislost na Izraeli.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá jedním z nejkontroverznějších projektů v celé historii Izraele, a možná i v celé historii Blízkého východu. Je nezpochybnitelné, že tato stavba je součástí dlouhého konfliktu mezi Izraelci a Palestinci. Pro izraelské občany reprezentovalo postavení bariéry výraz zoufalství a strachu. Pro izraelskou vládu se díky nutnosti rychlého jednání naskytla příležitost získat více území. Pro Palestince zeď reprezentuje fyzickou překážku v jejich svobodě, která je dovršením izraelské okupace.

V práci jsem se zabývala Druhou intifádou, která byla pro Izraelce klíčovým důvodem pro zahájení stavby. Tato skutečnost se objevila v tvrzení několika izraelských respondentů, kteří mluvili o strachu, který během intifády zažili. Na druhou stranu Palestinci mluví o úplně jiných důvodech pro výstavbu, mluví o chtíči Izraele zabrat více území, které mu nepatří a o jeho snaze vytlačit Palestince anebo rozdělit izraelské a palestinské obyvatelstvo. V části o parametrech bariéry jsem ověřila, že není úplně přesné, když Palestinci nazývají bariéru zdí, protože je tvořena hlavně plotem či jiným vícevrstevným systémem ochrany. Na publikovaných údajích jsme si mohli povšimnout, jak se některá data v řadě publikací liší. To se týkalo především délky bariéry. Izraelské oficiální stránky už dlouho své údaje neaktualizovaly. Zřejmě mají pocit, že hlavní debaty okolo bariéry již utichly anebo se prostě už k tomuto tématu nechtějí vyjadřovat.

Z rozhovorů, které jsem v Izraeli a Palestině provedla, se nedal vyvodit nějaký všeobecně platný závěr. Zajímavé však je, že v souvislosti s komplikovaným přístupem Palestinců do Izraele se nám často objevovaly ekonomické aspekty, jako jsou komplikace při cestě do práce. Na druhou stranu zástupci palestinského lidu v publikacích zdůrazňují touhu Palestinců po vlastním státu a v kapitole o hlavních problémech bariéry také převážně hovoříme o sporu týkajícího se území, tedy Zelené linie, a o tom, že ji bariéra nekopíruje. Dále jsme se zabývali problémem výstavby nových osad a zabíráním palestinských pozemků k umožnění popisované konstrukce.

Popsala jsem zde několik kontrolních stanovišť, abych nastínila podmínky, které na přechodech panují. Přecházení ze Západního břehu do Izraele je komplikované zejména kvůli nedostatečným prostředkům, které na jejich provoz izraelská vláda věnuje. Na několika případech jsem také demonstrovala ochotu izraelské vlády změnit plány a přizpůsobit se

potřebám místního obyvatelstva. Po uspořádání protestů, po zapojení medií, zahraničních aktivistů a díky vytrvalosti izraelská vláda již nemohla déle ignorovat očividné problémy a musela začít jednat. Zemědělské checkpointy nám ukazují, jak bariéra zkomplikovala místním farmářům obživu. Znovu se zde tedy setkáváme s velkým ekonomickým dopadem na Palestince.

Terénní výzkum byl již shrnut na konci příslušné kapitoly. Ráda bych pouze zopakovala, že i když jsem kvůli malému a nereprezentativnímu vzorku neměla možnost vyvodit všeobecné závěry, chtěla bych poukázat na fakt, že Palestince žijící v okolí bariéry trápí převážně omezení vstupu do Izraele, který jim zhoršil jejich ekonomickou situaci, než absence vlastního státu. Může to být náhoda, že jsem oslovila pouze občany, kteří se netěší tak dobrému finančnímu zabezpečení, ale je pouze lidské, aby rodiny chtěly nejdříve zabezpečit své děti a až na druhém místě vytvářet stát. Z pohledu Izraelců bych pouze rekapitulovala jejich vzdálenost od problémů, s kterými se obyvatelé Palestiny potýkají. Přestože při zmínce o jejich situaci vyjadřují lítost, bariéra je pro ně záruka bezpečnosti.

Má práce měla za cíl objektivně shrnout pohled obou stran okolo bezpečnostní bariéry. Pochopitelně žádná práce nemůže být nikdy zcela objektivní. Občas si ani sám autor, i když nechtěně, neuvědomí, že nadržuje jedné či druhé straně. Ale jsem přesvědčena, že práce v rámci možností, rozsahu a dostupnosti materiálů relevantně objektivitu reprezentuje. Obě strany mají svoji část viny na tom, proč a jak byla tato bariéra postavena a proč je takto provozována. Jako každý čtenář jsem si i já vytvořila na tuto stavbu svůj názor a myslím si, že bariéra vede k odcizení lidí žijících na tomto území.

Seznam obrázků

Obrázek 1
Muhammad Durrah se svým otcem při přestřelce v Gaze.

Zdroj: DAWBER, A., The killing of 12-year-old Mohammed al-Durrah in Gaza became the defining image of the second intifada. Only Israel claims it was all a fake.

Obrázek 2
Druhá intifáda - Restaurace Sbarro po výbuchu.

Zdroj: ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. Saving lives.

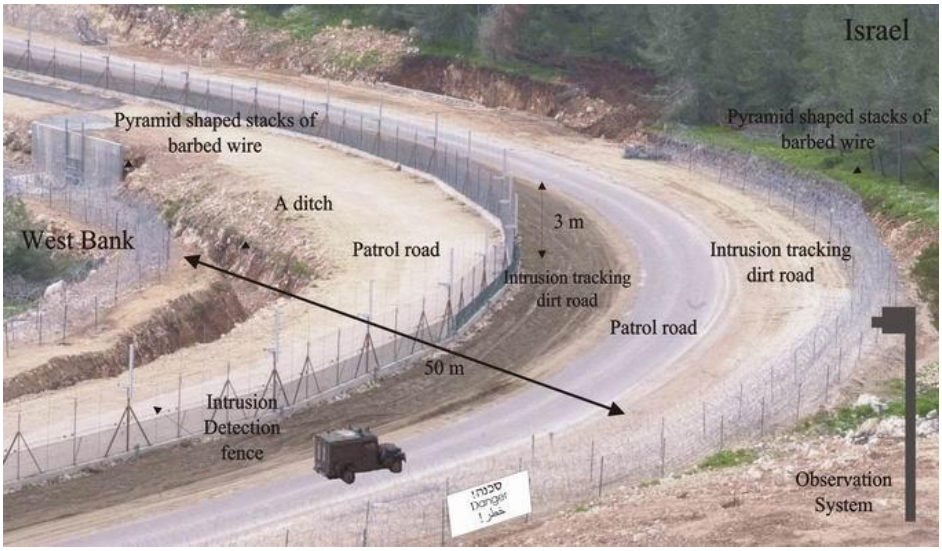

Obrázek 3

Několikavrstevná konstrukce izraelské bezpečnostní bariéry.

Zdroj: Operational Concept. *Israel´s Security Fence.*

Obrázek 4

Bariéra v podobě zdi lemující Betlém.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 5

Bariéra lemující vesnici Bejt Džallá a chránící frekventovanou silnici vedoucí do Gila.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

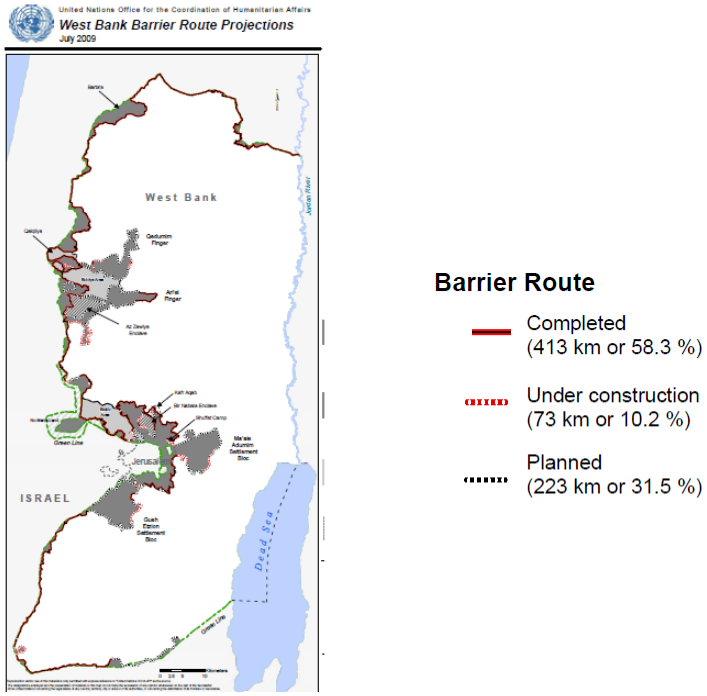

Obrázek 6

Mapa Zelené linie a bariéry z roku 2009.

Zdroj: UNITED NATIONS. Five Years On.

Obrázek 7

Checkpoint Qalqilíja.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

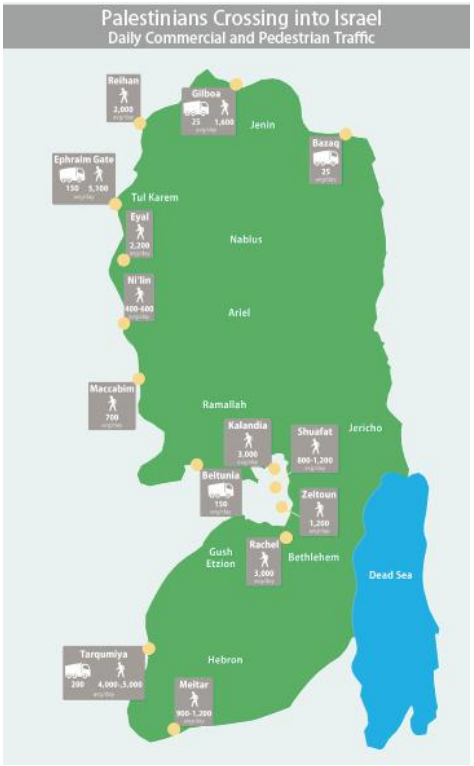

Obrázek 8

Přechody uveřejněné na webové stránce Ředitelství vládních aktivit v teritoriích.

Zdroj: Removal of Checkpoints in the West Bank. *COGAT*.

Obrázek 9

Září 2005, demonstrace proti bariéře ve městě Bil´in.

Zdroj: ZONSZEIN, M., Walled off: 12 years of Israel's separation barrier.

Obrázek 10

Režisér filmu 5 rozbitých kamer Eman Burnat.

Zdroj: ZONSZEIN, M., Walled off: 12 years of Israel's separation barrier.

Obrázek 11

Pevná část bariéry v Betlémě, u checkpointu 300.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 12

Auta a taxíky shromažďující se u betlémského přechodu 300.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

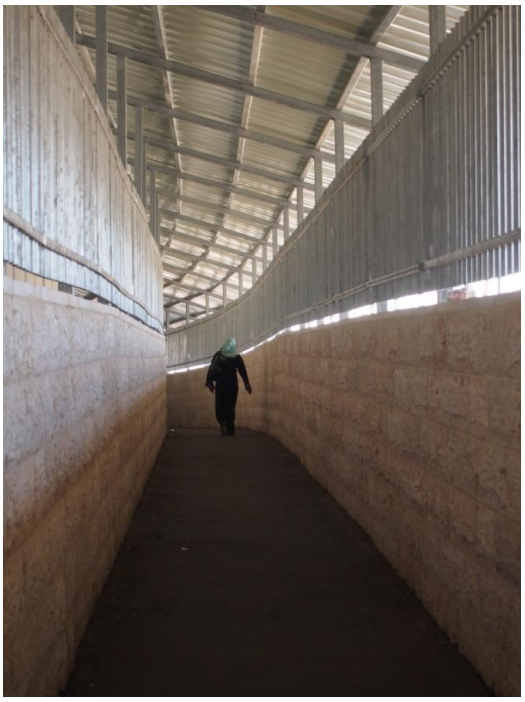

Obrázek 13

Žena procházející již prázdnou chodbou vedoucí ke kontrole povolení na checkpointu 300 v Betlémě.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 14

Kontrola dokumentů na betlémském checkpointu 300.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 15

Muži vracející se z práce v Izraeli do Betléma přes checkpoint 300.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

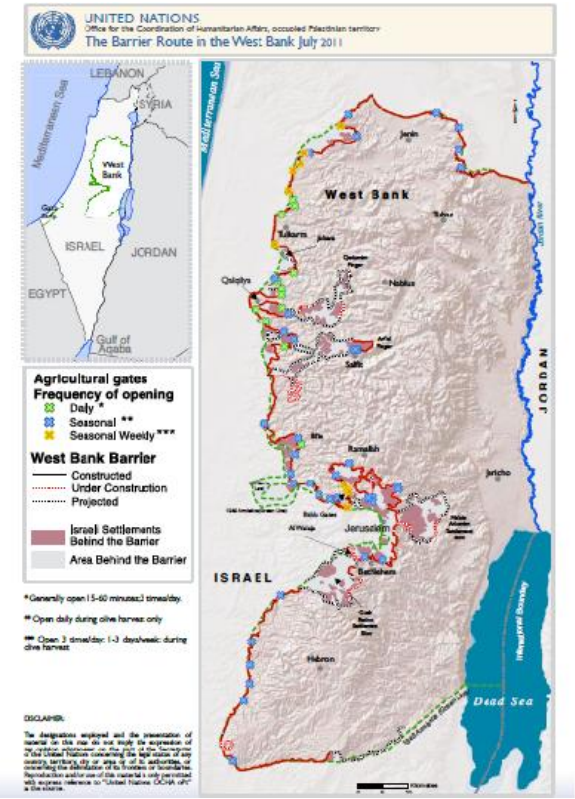

Obrázek 16

Mapa se zemědělskými checkpointy.

Zdroj: UNITED NATIONS. *Barrier Update.*

Obrázek 17

Propustka pro zemědělce.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 18

Přechod pro zemědělce Habla.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 19
Vojáci kontrolující procházející Palestince, checkpoint Habla.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 20
Moodiho graffiti na separační bariéře v Betlémě - Make Hummus not Walls.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Obrázek 21

Moodiho graffiti na separační bariéře v Betlémě - Včela poslouchající muziku.

Zdroj: Rosalinda Svobodová.

Seznam použité literatury

- 10 years to the second intifada: summary of data. *B´Tselem* [online]. Sep 27, 2010. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://www.btselem.org/press_releases/20100927
- 2000: Second intifada. *BBC News*. [online]. May 6, 2008. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7381378.stm
- Al-Aqsa Intifada timeline. *BBC News* [online]. Sep 29, 2004. [cit. 2015- 04-10]. Dostupný z www: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3677206.stm
- ASSER, Martin. Lynch mob´s brutal attack. *BBC News* [online]. Oct 13, 2000. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/969778.stm
- Atarot (Kalandia) Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1524-en/Cogat.aspx
- BALILTY, Oded. At least 8 die in Israel bus blast. *USA Today* [online]. Feb 22, 2004 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://usatoday30.usatoday.com/news/world/2004-02-22-israel-bus-blast_x.htm
- BARD, Mitchell. West Bank Security Fence: Background & Overview. *Jewish Virtual Library* [online]. July, 2005 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Peace/fence.html
- Bazaq Crossing: Yellow Checkpoint. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1363-en/Cogat.aspx
- Bethlehem Checkpoint 300: Humanatarian Situation Deteriorates. *Ecumenial Accompaniment Programme in Palestine and Israel (EAPPI)* [online]. May, 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://eappi.org/en/resources/factsheets/bethlehem-checkpoint-may-2014/view

- COHEN, Tom. Obama calls for Israel's return to pre-1967 borders. *CNN* [online]. May 20, 2011 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://edition.cnn.com/2011/POLITICS/05/19/obama.israel.palestinians/
- Companies building the partheid wall. *Stop the wall* [online]. [cit. 2015-04-23]. Dostupné z www**:** http://www.stopthewall.org/downloads/pdf/companiesbuildingwall.pdf
- ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina*: *minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu.* Brno: Barrister & Principal, 2013. ISBN 978-80-87474-90-7.
- DAWBER, Alistair. The killing of 12-year-old Mohammed al-Durrah in Gaza became the defining image of the second intifada. Only Israel claims it was all a fake. *The Independent* [online]. May 21, 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/the-killing-of-12yearold-mohammed-aldurrah-in-gaza-became-the-defining-image-of-the-second-intifada-only-israel-claims-it-was-all-a-fake-8624311.html
- Ephraim Gate Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1365-en/Cogat.aspx
- Execution aspects: infrastructure. *Israel´s security fence* [online]. 2007 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.securityfence.mod.gov.il/Pages/ENG/execution.htm#1
- Eyal Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1074-en/Cogat.aspx
- FLOWER, Kevin, KHADDER Kareem. Israeli military begins to move West Bank barrier. *CNN* [online]. June 22, 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://edition.cnn.com/2011/WORLD/meast/06/22/mideast.israel.barrier/
- Gilboa-Jalame Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1362-en/Cogat.aspx

- HALPER, Jeff. *The Apartheid Wall in Palestine: a searing journey into Israel's genocidal intentions and practices against the Palestinian people*. Amman: Alahlia, 2009. ISBN 978-9953-417-69-5.
- HANDEYSIDE, Huge. Creeping Annexation: The Israeli Separation Wall and its Impact on the West Bank [online]. *B´TSELEM*, 2003 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.ichr.ps/pdfs/sp23.pdf
- HARRIS, Emily. Decade In The Making: West Bank Barrier Is Nearly Complete. *NPR* [online]. May 22, 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.npr.org/blogs/parallels/2013/05/22/186017646/a-decade-in-the-making-west-bank-barrier-is-nearly-complete
- HELLMAN, Ziv. The Second Intifada Begins: In September 2000, a new wave of violence erupted. *My Jewish Learning* [online]. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://www.myjewishlearning.com/israel/Contemporary_Life/Israeli-Palestinian_Relations/Second_Intifada.shtml?p=1
- HUNT, Naomi. *Use With Care: A Reporter´s Glossary of Loaded Language in the Israeli-Palestinian Conflict* . International Press Institute. ISBN 978-3-9503007-9-6.
- CHOMSKY, Noam. A wall as a weapon. *The New York Times* [online]. Feb 23, 2004 [cit. 2015-17-2]. Dostupný z www: http://www.chomsky.info/articles/20040223.htm
- Intifada toll 2000- 2005. *BBC News* [online]. Feb 8, 2005. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3694350.stm
- ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. Saving lives: Israel´s anti- terrorist fence- Answers to Questions. *Keter Publishing Ltd* [online]. 2004 [cit. 2015-02-16]. Dostupný z www: http://www.mfa.gov.il/MFA_Graphics/MFA%20Gallery/Documents/savinglives.pdf
- Israel: Investigate Fatal Schootings. *Human Rights Watch* [online]. Sep 2, 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.hrw.org/news/2013/09/02/israel-investigate-fatal-shootings
- JACOBY, Tami Amanda. *Bridging the barrier: Israeli unilateral disengagement*. Burlington: Ashgate Pub. Ltd., 2007. ISBN 978-0-7546-4969-4.

- Law of return 5710-1950. *Israel Ministry of Foreign Affairs* [online]. July 5, 1950 [cit. 2015-03-25]. Dostupný z www: http://www.mfa.gov.il/mfa/mfa-archive/1950 1959/pages/law%20of%20return%205710-1950.aspx
- Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory (Request for advisory opinion). *International Court of Justice* [online]. July 9, 2004 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.icj-cij.org/docket/files/131/1677.pdf
- LEIN, Yahezkel, COHEN-LIFSHITZ, Alon. Under the Guise of Security: Routing the Separation Barrier to Enable the Expansion of Israeli Settlements in the West Bank. *B´Tselem* [online]. Dec, 2005 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.btselem.org/download/200512_under_the_guise_of_security_eng.pdf
- LUBELL, Maayan. Moving the wall: Israel tears down part of West Bank barrier. *The Daily Star Lebanon* [online]. Jun 27, 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2011/Jun-27/142267-moving-the-wall-israel-tears-down-part-of-west-bank-barrier.ashx
- Maccabim Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1444-en/Cogat.aspx
- MCGREAL, Chris. Wall makes Jerusalem 'more Jewish'. *The Gurdian* [online]. July 12, 2005 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.theguardian.com/world/2005/jul/12/israel1
- Meitar Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02- 24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1370-en/Cogat.aspx
- Ni'lin Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1366-en/Cogat.aspx
- Olive Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1390-en/Cogat.aspx

- Operational concept. *Israel´s security fence* [online]. 2007 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.securityfence.mod.gov.il/Pages/ENG/operational.htm
- Operational Concept. *Israel´s Security Fence* [online]. 2007 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.securityfence.mod.gov.il/pages/ENG/operational.htm
- PALESTINIAN GRASSROOTS ANTI-APARTHEID WALL CAMPAIGN, The Apartheid Wall: Land Theft and Forced Expulsion. *Stop the wall* [online]. 2010 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.stopthewall.org/downloads/pdf/2010wallfactsheet.pdf
- *Pět rozbitých kamer* [5 Broken Cameras] [dokumentární film]. Režie Emad BURNAT, Guy DAVID. Palestina, Izrael, Francie, Nizozemsko, 2011.
- PLO NEGOTIATION AFFAIRS DEPARTMENT. The Barrier to Peace: Israeli Annexation Wall and Settlements despite international Opposition [online]. 2013 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.nadplo.org/userfiles/file/Factsheet%202013/THE%20BARRIER%20TO%20PEACE%20NAD%20JULY%202013.pdf
- Questions and Answers. *Israel´s Security Fence* [online]. 2007 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.securityfence.mod.gov.il/pages/ENG/questions.htm
- Rachel Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1391-en/Cogat.aspx
- Removal of Checkpoints in the West Bank. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-04-23]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/Sip_Storage/FILES/4/4194.pdf
- SHERWOOD, Harriet. Funerals held for three Palestinians shot dead by Israeli troops. *The Guardian* [online]. Aug 26, 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.theguardian.com/world/2013/aug/26/palestinians-shot-dead-israel-funerals

- Shuafat Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1525-en/Cogat.aspx
- TAMIR, Dan. Move of security barrier near Bil´in to soon be complete. *Bamahane Magazine* [online]. March 27, 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.idf.il/1283-10569-en/Dover.aspx
- Tarqumiyah Crossing. *Coordination of Goverment Activities in the Territories (COGAT)* [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.cogat.idf.il/1392-en/Cogat.aspx
- The al- Aqsa Intifada. *Ynetnews* [online]. March 19, 2009. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3689276,00.html
- The Second Intifada. *Al Jazeera* [online]. Dec 4, 2003. [cit. 2015-04-10]. Dostupný z www: http://www.aljazeera.com/archive/2003/12/20084101554875168.html
- The Separation Barrier: Statistics. *B´Tselem* [online]. Jul 16, 2012 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.btselem.org/separation_barrier/statistics
- The Wall. *Stop the Wall* [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupný z www: http://www.stopthewall.org/the-wall
- TIRZA, Danny. The Strategic Logic of Israel's Security Barrier. *Jerusalem Center for Public Affairs* [online]. March 8, 2006 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.jcpa.org/brief/brief005-18.htm
- U.S. DEPARTMENTOF THE STATE. A Performance-Based Roadmap to a Permanent Two-State Solution to the Israeli-Palestinian Conflict. *Washington DC: Office of the Spokesman* [online]. 2003 [cit. 2015-02-16]. Dostupný z www: http://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2003/20062.htm
- UNITED NATIONS. Barrier Update: Seven years after the Advisory Opinion of the International Court of Justice on the Barrier: The Impact of the Barrier in the Jerusalem area. *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs occupied Palestinian territory* [online]. July, 2011 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www:

https://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_barrier_update_july_2011_english.pdf

- UNITED NATIONS. Five Years On: A summary of the Humanitarian Impact of the Barrier since the International Court of Justice Advisory Opinion. *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs occupied Palestinian territory* [online]. July, 2009 [cit. 2015-03-24].
- UNITED NATIONS. The Impact of Israel´s Separation Barrier on Affected West Bank Communities. *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs occupied Palestinian territory* [online]. May 4, 2003 [cit. 2015-02-24]. Dostupný z www: http://www.ochaopt.org/documents/hepg_report_on_israels_separation_barrier_july03.pdf
- WEDGWOOD, Ruth. The ICJ Advisory Opinion on the Israeli Security Fence and the Limits of Self-Defense. *American Society of International Law* [online]. Jan, 2005 [cit. 2015-02-17]. Dostupný z www: http://www.jstor.org/discover/10.2307/3246089?sid=21105333288141&uid=4&uid=2134&uid=70&uid=3737856&uid=2
- ZITUN, Yoav. IDF on Qalandiya: Soldiers fired after feeling threatened. *Ynetnews* [online]. Aug 26, 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4422487,00.html
- ZIV, Oren. Funerals at the Qalandia refugee camp. *Al Jazeera* [online]. Aug 27, 2013 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://www.aljazeera.com/indepth/inpictures/2013/08/2013826141258236189.html
- ZONSZEIN, Mairav. Walled off: 12 years of Israel´s separation barrier. *Al Jazeera America* [online]. March 12, 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupný z www: http://america.aljazeera.com/articles/2014/3/12/visual-activism-activestillsphotographsthebarrierwall.html
- ZONSZEIN, Mairav. Walled off: 12 years of Israel's separation barrier. *Al Jazeera America* [online]. March 12, 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www**:** http://america.aljazeera.com/articles/2014/3/12/visual-activism-activestillsphotographsthebarrierwall.html